PETER HANDKE

SOLAK KADIN

Metis Edebiyat

idefix

PETER HANDKE

SOLAK KADIN

Çeviren: TEVFÎK TURAN

METİS YAYINLARI

KADIN OTUZ YAŞINDAYDI, orta yükseklikte bir dağ sırasının güney yamaçlarından birine taraçalar biçiminde kurulmuş, bungalovlardan oluşan bir sitede yaşıyordu, büyük bir kentin sislerinin hemen biraz üzerinde. Zaman zaman , kimseye bakmasa bile, yüzünde hiçbir başka değişiklik olmaksızın parlayıveren gözleri vardı. Bir kış günü akşam üzeri , dışarıdan gelen sarı ışıkta geniş salonun penceresinin önünde elektrikli bir dikiş makinasının başında oturuyordu; yanında, okul ödevlerini yapan sekiz yaşındaki oğlu. Oturduğu odanın bir uzun kenarı, işi bitip atılmış bir Noel ağacı ile ötesinde komşu evin penceresiz duvarının görüldüğü bir terasa bakan, boydan boya pencerelerden oluşuyordu. Çocuk koyu renk cilalı masada defterine eğilmiş dolmakalemle yazıyor, bu arada dilini dudaklarının arasından çıkarıyordu. Zaman zaman duraklıyor, geniş pencerelerden bakıyor, sonra daha bir gayretle yazmayı sürdürüyordu; ya da annesine doğru bakıyor, kadın sırtı çocuğa dönük de olsa bunu fark ediyor, çocuğun bakışlarına cevap veriyordu.

Kadın Avrupa çapında tanınmış bir porselen şirketinin bölge şubesinin satış şefiyle evliydi, o akşam İskandinavya'dan, birkaç hafta sürmüş olan bir iş gezisinden dönecekti kocası. Aile zengin değildi, ama rahat yaşıyordu, adam her zaman başka bir yere atanabileceği için kirada oturuyorlardı bungalovda.

Çocuk yazmasını bitirmişti, okudu: ’"Daha Güzel Bir Hayat Bence Nasıl Olabilir': Hava ne soğuk, ne çok sıcak olsun isterim. Ilık bir rüzgâr her zaman esmeli, bazan da insanın çömelip kalmasını gerektirecek bir fırtına çıkmalı. Otomobiller yok olacak. Evler kırmızı olsa. Çalılıklar altın olsa. İnsan her şeyi bilse de hiçbir şey öğrenmek gerekmese. Adalarda yaşasak. Caddelerde otomobiller açık durur, yorgun olan binebilir. Zaten hiç mi hiç yorgun olmaz insan. Otomobiller kimsenin değil.

Akşamlan hep uyanık kalırız. İnsan neredeyse orada uyur. Hiç yağmur yağmaz. Her arkadaş dörder dörderdir, tanımadığımız insanlar yok olur. Bilinmeyen her şey yok olur."

Kadın ayağa kalkıp pencereli cepheye dik gelen ve arkasında kımıldamayan birkaç ladin olan, daha dar pencereden dışarı baktı. Ağaçların dibinde hepsi birbirine benzer biçimde dörtköşe , çatıları bungalovların düz çatılarının aynısı dizi dizi garajlar, bunların önünde de caddeye ulaşan bir araba girişi vardı, bir çocuk bu yolun karları kürenmiş yaya kaldırımında çeke çeke bir kızak sürüklüyordu. Ağaçların ta arkasında, aşağıda düzde büyük şehrin uzantısı olan siteler görülüyordu, bir de uçak havalanıyordu o sırada ovadan. Çocuk yaklaştı, dalmış görünen, ama kaskatı kesilmekten çok, düşüncelerinin onu sürüklediği yere gitmiş gibi duran kadına nerelere baktığını sordu. Kadın duymadı, gözünü kırpmadan bakıyordu. Çocuk bir yandan onu sarsalarken bağırdı: "Uyan!" Kadın kendine gelip elini çocuğun omuzuna dayadı. Şimdi o da dışarı bakıyor, gözü manzaraya dalarken ağzı açılıyordu. Bir süre sonra silkindi, "İşte ben de bakakaldım, senin gibi!" dedi. İkisi birden gülmeye başladılar, durmak bilmeyen bir gülüştü, sesleri kesilir gibi olunca biri hemen yeniden gülmeye başlıyor, öteki de ona katılıyordu. Sonunda kahkahalar içinde kucaklaşıp beraberce yere yığıldılar.

Çocuk televizyonu şimdi açıp açamayacağını sordu. "Havaalanına gidip Bruno'yu karşılayacağız ya," diye cevap verdi kadın. Ama çocuk aygıtı çalıştırıp önüne oturmuştu bile. Kadın ona doğru eğilip: "Peki ben nasıl anlatayım şimdi haftalardır yurtdışında olan babana senin..." Televizyon seyreden çocuk bir şey işitmez olmuştu. Kadın iyice bağırıyor, açık havada bir yerlerdeymiş gibi ellerini boru yapıp sesleniyordu; ama dosdoğru ekrana bakıyordu çocuk. Kadın elini çocuğun gözlerinin önüne tuttu, ama beriki başını eğip, ağzı iyice açık, seyretmeye devam etti.

Kadın dışarıda, garajların baktığı bir avluda, kürk mantosunun önü açık duruyordu; akşam olmaya başlamıştı, eriyen karlardan kalan birikintiler yeni yeni donmaktaydı. Yaya kaldırımının her tarafına, atılmış Noel ağaçlarından dökülen çam iğneleri yayılmıştı. Garaj kapısını açarken yukarıya, setler halinde üstüste sıralanmış kutu biçiminde bungalovların birkaçında ışıkların yakılmaya başladığı siteye doğru baktı. Sitenin arkasında başlıca meşe, kayın ve ladinlerden oluşan karışık ağaçlı bir orman başlıyor, hafif bir eğimle, arada bir köye hatta bir eve bile yer vermeden, ortasıradağların zirvelerinden birine doğru yükseliyordu. Çocuk,

kocasının deyimiyle kendi "oturma birimlerinin" penceresinde göründü, elini kaldırdı.

Havaalanına geldiğinde ortalık daha iyice kararmamıştı; yurtdışı geliş salonuna girerken gökyüzünde, arkalarından gelen ışığı geçiren bayrakların asılı olduğu direklerin üstünde, bulutların yer yer dağıldığını gördü kadın. Başkalarıyla birlikte duruyor, bekliyordu; yüzü bekleyiş doluydu, ama gergin değildi; açık ve kendi başına bir yüz. Helsinki'den gelen uçağın indiği duyurusundan sonra gümrük setinin arkasından yolcular çıktı, aralarında bir elinde bavul öbüründe plastik DUTY FREE SHOP torbasıyla, yüzü yorgunluktan donuklaşmış bir halde, Bruno vardı. Kadınla arasında fazla yaş farkı yoktu; hep ince çizgili, kruvaze gri takım elbise giyer, gömleğinin yakasını açık bırakırdı. Gözlerinin kahverengisi o kadar koyuydu ki gözbebeklerini pek göremezdi insan; karşısındakilere, sınanıyor oldukları duygusunu uyandırmadan uzun uzun bakabilirdi. Çocukluğunda uyurgezerdi; yetişkin olarak da, rüya görürken sık sık konuşurdu.

Havaalanının salonunda, herkesin önünde başını kadının omuzuna dayadı, sanki hemen oracıkta o kürke gömülüp dinlenmeden edemeyecekmiş gibi. Kadın elinden bavulla torbayı aldı, artık kucaklayabilirdi karısını. Uzun zaman öyle kaldılar; Bruno biraz alkol kokuyordu.

Bodrum katındaki garaja inen asansörde kadının yüzüne baktı adam; kadınsa bir süredir onu seyrediyordu.

Önce kadın bindi arabaya, sonra yan koltuğa oturması için adama kapıyı açtı. Adam hâlâ dışarıda duruyor, bakınıyordu. Yumruğunu alnına vurdu; sonra parmaklarıyla burnunu kapatıp kulaklarındaki havayı çıkardı, uzun uçak yolculuğunun verdiği tıkanıklık hâlâ geçmemiş gibi.

Arabayla, yamacında bungalov sitesinin bulunduğu dağ sırasının eteğindeki küçük şehre giden yolda ilerlerken kadın, bir eli arabanın radyosunda, sordu: "Müzik ister misin?" Adam başıyla hayır işareti yaptı.

Bu arada gece olmuştu bile, yol kenarında sıralanan yüksek büro binalarından oluşan iş merkezlerinde hemen hemen bütün ışıklar sönmüştü, buna karşılık evlerin bulunduğu çevre tepeler pırıltılı bir aydınlık içindeydiler.

Bir süre sonra Bruno : "Ortalık hep karanlıktı Finlandiya'da, gece gündüz. Konuştukları dilden ise tek kelime anlamadım! Başka her ülkede hiç olmazsa bildiklerimize benzer kelimeler vardır - ama orada enternasyonal hiç bir şey yoktu. Ezberleyebildiğim tek kelime, bira demek olan 'olut'. Sık sık sarhoş oldum. Bir gün öğleden sonra, hava tam azıcık aydınlanmıştı, self-servisli bir kafeteryada otururken birden tırnaklarımla masayı kazımaya başlamışım. Karanlık, insanın burun deliklerine giren soğuk, bir de hiç kimseyle konuşamamak. Gecenin birinde kurtların uluduğunu duymak bile neredeyse bir teselli oldu. Ya da bazan , pisuara sidiğimle bizim şirketin başharflerini çizişim! Bir şey diyecektim sana, Marianne : O gittiğim yerde seni düşündüm, Stefan'ı düşündüm ve beraber olduğumuz bunca yıldan sonra ilk defa, birbirimizin olduğumuzu hissettim. Birdenbire yalnızlıktan delireceğim, korkunç acılı, daha önce kimsenin yaşamadığı bir biçimde delireceğim korkusuna kapıldım. Sana seni sevdiğimi çok söylemişimdir, ama ancak şimdi seninle sıkı sıkıya bağlı olduğumuzu hissediyorum. Evet, hayatta ve ölümde. İşin garip tarafı, şimdi, bunu yaşadıktan sonra sizsiz bile olabilirim." Kadın bir süre sonra elini Bruno'nun dizine koydu ve sordu: "Ya iş görüşmeleri?"

Bruno güldü: "Siparişler artıyor gene. Bu kuzeylilerde madem yemek zevki yok, bari bizim porselenlerden yesinler. Gelecek sefer ordaki müşterilerimiz zahmet edip buraya gelmek zorunda kalacaklar. Fiyatların düşüşü durdu; artık kriz dönemindeki gibi yüksek indirimler yapmamız gerekmiyor." Gene güldü: "İngilizce bile konuşmuyor bunlar. Bir tercüman aracılığıyla konuşmamız gerekti, yalnız yaşayan, çocuklu bir kadındı, burada, güneyde öğrenim görmüş sanıyorum."

Kadın: "Sanıyor musun?"

Bruno : "Hayır, biliyorum tabii. Anlattı bana."

Siteye gelince ışığı yanan, içinde bir gölgenin hareket ettiği bir telefon kulübesinin yanından geçip siteyi ortadan bölen, yapay biçimde dönemeçler oluşturmaları sağlanmış dar sokaklardan birine saptılar. Adam kolunu kadının omuzuna koydu. Kapıyı açarken bir kere daha arkasına baktı kadın; gecenin yarı aydınlığı içindeki dar sokağa, üstüste dizilmiş, perdeleri kapalı bungalovlara doğru.

Bruno sordu: "Burada oturmaktan hoşlanıyor musun hâlâ?"

Kadın: "Kimi zaman kapımın önünde pis pis kokan bir pizza büfesi ya da bir gazeteci kulübesi olsaydı, diyorum."

Bruno : "Ne olursa olsun, buraya dönünce derin bir soluk alıyorum ben."

Kadın kendi kendine gülümsedi.

Oturma odasında çocuk geniş mi geniş bir sandalyeye oturmuş, ayaklı bir lambanın altında, okuyordu. Annesi babası içeri girince başını kısaca bir kaldırıp baktı, sonra okumaya devam etti. Bruno çocuğa yaklaştı; ama beriki okumayı bırakmadı. Sonunda, biraz geçtikten sonra, neredeyse fark edilmeyecek kadar bir gülümseme belirdi yüzünde. Sonra ayağa kalkıp Bruno’nun bütün ceplerini karıştırdı, kendisine getirilenleri bulmak için.

Kadın, üzerinde bir bardak votka olan gümüş bir tepsiyle mutfaktan geldi, ama öbür ikisi oturma odasında değillerdi artık. Koridoru yürüyüp, bir dizi hücre gibi sıralanmış odalara baktı. Banyo kapısını açtığında Bruno'nun küvetin kenarına oturmuş kımıldamadan, pijamasını çoktan giymiş, dişlerini fırçalayan çocuğa baktığını gördü. İçine su kaçmasın diye pijamasının kollarını kıvırmış, özenle diş macunu tüpünün açık ağzını yalıyordu - çocuklar için hazırlanmış diş macunu ahududu tadındaydı; sonra kullandığı şeyleri lavabonun üzerindeki rafa koydu, ayaklarının ucunda yükselmesi gerekmişti bunun için. Bruno tepsiden içki bardağım

alırken sordu: "Sen bir şey içmiyor musun? Bu gece için başka planın var mı?"

Kadın: "Her zamankinden değişik miyim ben?"

Bruno : "Her zamanki gibi değişiksin."

Kadın: "Ne demek bu?"

Bruno : "Sen insanın korkmasını gerektirmeyen az sayıdaki kişiden birisin. Üstelik, insanın karşısında hiçbir oyun oynamak istemeyeceği bir kadınsın." Çocuğun arkasına bir şaplak vurdu, banyodan çıktı çocuk.

Oturma odasında kadınla Bruno beraberce günün çeşitli oyunlarından kalma çocuk eşyalarını toplarlarken yerden doğruldu adam, dedi ki: "Hâlâ kulaklarım uğulduyor uçaktan. Haydi çıkıp şöyle dört başı mamur bir yemek yiyelim. Burası bana fazla özel geliyor bu akşam, fazla- büyülü. Dekolte elbiseni giy, lütfen."

Daha çömeldiği yerden oda toplamayı sürdüren kadın sordu: "Ya sen ne giyiyorsun?"

Bruno : "Ben olduğum gibi gidiyorum; hep öyle yapmaz mıyım? Kravatı resepsiyondan ödünç alırım. Senin de canın yürümek istiyor mu benim gibi?"

Yakındaki bir lokantanın şaşaalı, çok yüksek tavanıyla sarayı andıran salonuna girdiler, eğri bacaklı bir garson yol gösteriyordu, bu arada boynuna yabancı kravatı yerleştirmeye çalışıyordu Bruno daha; bu akşam pek kimse yoktu lokantada. Şef garson sandalyelerini itti altlarına, oturmaları için kendilerini aşağı bırakmaları yetiyordu. İkisi de peçetesini aynı anda açtı; güldüler.

Bruno tabağını bitirmekle kalmadı, bir parça beyaz ekmekle iyice de sıyırdı. Ardından, elinde tuttuğu, tavandaki avizenin ışığında parlayan Calvados kadehini seyrederken: "Bu akşam bana hizmet edilmesine ihtiyacım vardı. Nasıl da sıcak bir duygu! Nasıl da eşsiz bir küçük sonsuzluk!" Bruno konuşmasını sürdürürken arkada şef garson kıpırdamadan duruyordu: "Uçakta bir İngiliz romanı okudum. Romanın bir yerinde bir uşak vardı, kitabın kahramanı uşağın o saygı dolu emre amadeliğini, yüzyıllık feodal hizmet anlayışının olgun güzelliği olarak görüp hayranlıkla karşılıyordu. Garip bir biçimde, bu gururlu, saygı dolu hizmet etme işinin nesnesi olmak, böyle bir şey onun için, sadece çay içtiği kısa süre için bile olsa, yalnız kendisiyle değil bütün insan ırkıyla da barışıklık anlamına geliyordu." Kadın başını çevirdi; Bruno seslenince baktı, yüzüne bakmadan.

Bruno : "Bu gece burada, otelde kalıyoruz. Stefan nerede olduğumuzu biliyor. Telefon numarasını yatağının kenarına koydum." Kadın bakışlarını indirdi, Bruno garsona seslendi. Kendisine doğru eğilen adama: "Bana bu gece için bir oda lâzım. Biliyor musunuz, karım ve ben sevişmek istiyoruz, hemen." Garson ikisinin de yüzlerine bakıp gülümsedi, bir suç ortağı değil, daha çok dert ortağı tavrıyla: "Gerçi şu sırada bir ticaret fuarı var, ama bir sorayım." Kapıda bir daha arkasına döndü: "Şimdi gelirim."

Bütün masalarda mumların hâlâ yandığı salonda yalnızdılar; mumların yanıbaşındaki çam dallarından yapılma süslerden iğne yapraklar hemen hemen hiç ses çıkarmadan dökülüyordu; duvarlarda, av sahneleri işlenmiş goblenlerin üzerinde gölgeler geziniyordu. Kadın uzun uzun Bruno ' nun yüzüne baktı. İyice ciddi olmasına karşın yüzünde belli belirsiz bir ışıltı vardı.

Garson döndü, acele ettiği sanısını uyandıracak bir sesle: "Buyurun, kule odasının anahtarı. Orada devlet adamlarını ağırladık; umarım sizi rahatsız etmez bu?" Bruno eliyle boşver işareti yaptı; garson imaya kaçmadan ekledi: "Size güzel bir gece dilerim; umarım kulenin saatinden rahatsız olmazsınız; yelkovan dakika başı takırdar da."

Bruno oda kapısını açtığında çok sakin bir tavırla: "Bana bu akşam, sanki ömür boyunca dilediğim her şey gerçekleşmiş gibi geliyor. Sanki bir büyüyle, bir mutluluk durağından öbürüne, arada hiç yol katetmeden geçebilirmişim gibi bir duygu. Büyülü bir güç hissediyorum, Marianne . Ve sana ihtiyacım var. Ve mutluyum. Alabildiğine bir mutluluk çağıldıyor içimde." Şaşkın, gülümseyerek kadının yüzüne baktı. Odaya girip çabucak her tarafta ışıkları yaktılar, girişle banyonun ışığını da.

Gün daha yeni ağarırken kadın uyanmıştı bile. Aralık duran, perdeleri açık pencereden baktı; kış sisi giriyordu içeri. Kule saatinin yelkovanı duyuluyordu. Yanında uyuyan Bruno'ya , "Eve gitmek istiyorum," dedi.

Hemen anladı adam, uykusunun arasında.

Yavaş yavaş parktan dışarı giden yolu yürüdüler; Bruno kolunu kadının beline dolamıştı. Sonra ayrılıp koştu, kaskatı donmuş çimenin üstünde amuda kalktı.

Yürürlerken kadın birden durdu, başım salladı. Bu arada biraz ilerlemiş olan Bruno başını çevirip sorar bir tavırla ona baktı. "Hiç, hiçbir şey!" dedi kadın, yeniden başını salladı. Uzun uzun Bruno'ya baktı, sanki onu görmek düşünmesine yardım ediyormuş gibi. Bunun üzerine kadına yaklaştı Bruno ; kadın bakışlarını çevirip parkın kırağı tutmuş, şimdi sabah rüzgârıyla hafifçe silkinen ağaçlarında, çalılarında gezdirdi.

Kadın: "Aklıma garip bir fikir geldi; aslında fikir değil de, bir çeşit-aydınlanış. Ama sözünü etmek istemiyorum. Eve gidelim, Bruno , çabuk. Stefan'ı okula bırakacağım." Yürümeye davrandı, ama Bruno onu dur-durdu: "Söylemezsen yandın."

Kadın: "Söylersem sen yandın." Der demez de bu lafa gülmeden edemedi. Uzun uzun birbirlerinin yüzüne baktılar, önce gayri ciddi, sonra sinirli, ürkmüş bir edayla, sonunda da kendilerini toparlamış olarak.

Bruno : "Şimdi söyle bakalım."

Kadın: "Birdenbire kafam aydınlanıverdi," -bu kelimeye de güleceği tuttu- "sen benden uzaklaşıyormuşun , beni yalnız bırakıyormuşun gibi. Evet, tam öyle: Git, Bruno . Beni yalnız bırak."

Bir süre sonra Bruno uzun uzun başını salladı, ellerini göğüs hizasına kaldırdı, sordu: "Bir daha dönmemecesine mi?"

Kadın: "Bilmiyorum. Tek bildiğim şey gideceksin, beni yalnız bırakacaksın." Sustular.

Sonra Bruno gülümsedi: "Her neyse, ben önce otele dönüp bir fincan sıcak kahve içeceğim. Bugün öğleden sonra da uğrayıp eşyalarımı alırım."

Kadın muzırlık olsun diye değil, daha çok şefkatle: "ilk birkaç gün için Franziska'nın yanına taşınabilirsin her halde. Öğretmen arkadaşı terk etti onu geçenlerde."

Bruno : "Kahvemi içerken düşünürüm." Otele döndü, kadın da parktan çıktı.

Siteye giden uzun ağaçlı yolda yürürken sıçrayarak bir adım attı; sonra birden koşmaya başladı. Evde perdeleri açtı, pikabı çalıştırdı ve dans eder gibi gezinmeye başladı daha müzik başlamadan. Çocuk odaya pijamasıyla girdi, sordu: " Aa , ne yapıyorsun sen öyle?" Kadın: "Bir huzursuzluk var üstümde, sanıyorum.” Sonra da: "Giyin, Stefan . Okul zamanı. Ben bu arada sandviçlerini yapayım." Koridordaki aynaya yürüdü, bir yandan da: " Allahım - Allahım - Allahım ” diye tekrarlıyordu.

Aydınlık bir kış sabahıydı, dağılan sisin içinden kara benzeyen, ama daha yavaş, daha seyrek taneler düşüyordu. Okulun önünde arkadaşına, öğretmen

Franziska'ya rastladı kadın; kısa sarı saçlı, hiç yüksek sesle konuşmasa bile sesi her kalabalığın içinde duyulup ayırdedilebilen seslerden olan, irice yapılı bir kadındı bu. Hep görüşlerden söz ederek konuşurdu, ama kanılarının kesinliğinden değil, öyle yapmazsa konuşmaların dedikoduya benzeyeceği kaygısından.

Okul zili çalıyordu tam o sırada. Franziska çocuğu omuzuna vurarak selamladı, sonra oğlan okul girişinde kaybolurken kadına: "Her şeyi biliyorum. Bruno telefon etti bana. Ona dedim ki: Sonunda uyandı senin Marianne . - Öyle oldu, değil mi? Yani, ciddi misin bu işe kalkışırken?"

Kadın: "Şimdi konuşamayacağım Franziska ."

Öğretmen, bir yandan içeri girerken seslendi: "Okuldan sonra kafede buluşalım. Çok heyecanlandım."

Kadın elinde paketlerle bir temizleyici dükkânından çıktı; kasapta sıra bekledi; küçük şehrin süpermarketinin önündeki otoparkta Volkswagen'inin arka koltuğuna ağır plastik torbalar istifledi. Biraz daha zamanı kalmıştı, büyük, engebeli şehir parkının içinden üzerinde birkaç ördeğin kaya kaya gezindiği donmuş göletlerin yanından geçti. Bir yerlere oturmak istedi, ama bütün sıraların oturacak yerleri kış süresince sökülmüştü. O da durduğu yerde kaldı, bulutlu göğü seyretmeye başladı. Yanında birkaç yaşlı durdu, onun gibi bakmaya başladılar.

Kafede Franziska'yla buluştu; yanında çocuk bir çizgi-roman okuyordu. Franziska çocuğun okuduğuna işaret ederek: "Bu ördek, benim sınıfta okunmasına izin verdiğim tek resimli dergi. Hatta kendim söylüyorum o kederli maceralarını okumalarını. Her işi ters giden bu hayvan sayesinde çocuklar, hayatın televizyonda oynananı oynamaktan ibaret olduğu şu hali vakti yerinde ev-arsa sahipleri çevresinde ömür boyu görebileceklerinden daha çok varoluş türüyle karşılaşıyorlar." Çizgi-romanın ardındaki çocukla kadın bakıştılar.

Franziska sordu: "Peki, ne yapacaksın şimdi, yalnız?"

Kadın: "Evde oturacağım, ne halt edeceğimi bilemeyeceğim. "

Franziska : Bırak şimdi, ciddi konuşalım. Başka biri var mı?"

Kadın hayır anlamında başını sallamakla yetindi.

Franziska : "İkiniz neyle geçineceksiniz, düşündün mü bunu?"

Kadın: "Hayır. Ama gene çeviri yapmaya başlamak isterdim. O zaman çalıştığım yayınevinde yabancılarla yapılan hukuki sözleşmelerle uğraşır dururdum; ama ayrılırken yayımcı sonunda artık kitap da çevirebileceğimi söylemişti. O zamandan beri de önerilerini sürdürdü düzenli olarak."

Franziska : "Romanlar. Şiirler! Sonra da sayfası olsa olsa yirmi mark onca işe karşılık, saat ücreti üç mark."

Kadın: "Sayfası on beş mark, sanıyorum."

Franziska uzun uzun yüzüne baktı. "Bir an önce bizim gruba gelmeni isterdim. Göreceksin, her üyesi açılıp gelişen bir topluluğuz biz. Yaptığımız da, yemek tarifi değiş tokuş etmek değil! Bilemezsin ne cennetler doğabiliyor kadın kadına olunca."

Kadın: "Bir gelmek isterim."

Franziska : "Sen hiç yalnız yaşadın mı?"

Kadın gene başını sallayınca Franziska : "Ben yaşadım. Ve ben hiç değer vermiyorum yalnızlığa. Kendime değer vermiyorum yalnız olduğum

zaman. Ayrıca: Bruno bir süre bende kalacak - eğer tahminim doğru çıkmaz da bu akşam gene geri gelsin istemezsen. Bütün bu olanlara da hâlâ inanamıyorum. Gene de harika bir şey,

Marianne , bir de garip bir biçimde gurur duyuyorum seninle."

Kadını kendine doğru çekip kucakladı. Sonra dergisinin ardındaki çocuğun dizine vurarak: "Bu sefer nasıl kandırıyor bakalım o para babası fakir akrabalarını?" Çocuk, okuduğuna dalmış, tepki göstermedi, bir süre kimse bir şey söylemedi. Sonra kadın cevap verdi: " Stefan hep zenginin yerinde olmak ister - çünkü zengin olan, der, daha iyi olandır."

Franziska boş bardağını dudaklarına götürdü, bir şey içer gibi bir hareketler yaptı. Bardağı masaya koydu, birkaç kere bir kadına bir çocuğa baktı, bu arada yavaş yavaş yumuşadı yüzü. (Kimi zaman Franziska'nın , ortada belli bir neden yokken, birdenbire sözsüz bir duygulanışa kapıldığı olur, bu sırada gevşeyen yüzüne, birçok başka -ve çok farklı- yüzleri andıran bir hava yayılırdı - sanki bu belirsiz duygulanışta kendini keşfedermiş gibi.)

Evde, bungalovun koridorunda, kapakları açılmış gömme dolapların önünde Bruno'nun bavulunu yerleştiriyordu kadın. Hazırladığı bavullardan birini açtığında içinde çocuğu buldu, dertop olmuş yatar biçimde; fırladı, dışarıya koştu çocuk. İkinci bavuldan Stefan'ın arkadaşı, oldukça şişman bir oğlan çıktı, terasta ötekini kovalamaya başladı; sonra ikisi de yüzlerini cama yapıştırıp dillerini çıkardılar - hemen canlarını yaktı buz gibi cama değmek. Kadın koridorda çömeldiği yerden özenle gömlekleri katladı, sonra bavulları oturma odasına sürükleyip orta yere, götürülmeye hazır biçimde bıraktı. Kapı çalındığında çabucak mutfağa girdi. Bruno anahtarıyla açtı, içeri girdi, izinsiz girdiği bir yermiş gibi çevresine bakarak. Duran bavulları gördü, kadına seslendi ve sırıttı. "Komodinin üstündeki fotoğrafımı da kaldırdın mı?"

Tokalaştılar.

Adam Stefan'ı sordu; kadın, arkasında iki çocuğun ses çıkarmadan tuhaf yüz hareketleri yapmakta oldukları büyük pencereyi gösterdi.

Bruno bir süre sonra: "Ne garip şey, değil mi, bu sabah bize olan. Üstelik sarhoş falan da değildik. Kendi yaptığım kendime bir parça gülünç geliyor şimdi; senin için de öyle olmadı mı?"

Kadın: "Evet, tabii. Hayır, aslında öyle olmadı."

Bruno bavulları aldı: "İyi ki yarın iş başlıyor gene. -Eh, sen hiç yalnız yaşamadın."

Kadın: "Demek Franziska'dan geliyorsun?"

Sonra ekledi: "Oturmak istemez misin?"

Çıkarken başını salladı Bruno : "Senin bu kayıtsızlığın... Aramızda bir zamanlar, karı koca olmamızın ötesinde, ama gene de karı koca olmamızın belirlediği bir içtenlik olduğunu hiç hatırlıyor musun acaba?" Kadın arkasından kapıyı kapadı, sonra durduğu yerde kaldı. Hareket eden otomobilin sesini duydu; kapının yanındaki gardroba girip başını orada asılı elbiselerin arasına soktu.

Alacakaranlıkta kadın, ışık yakmadan, sitenin çocuk bahçesini gözlemeye yarayan bir ek kanalı olan televizyonun başında oturuyordu. Sessiz, siyah-beyaz görüntüde oğlu bir ağaç kütüğü üstünde dengesini bulmaya çalışıyor, şişman arkadaşıysa hep düşüyordu. İkisinden başka kimse yoktu ıssız, sevimsiz oyun yerinde. Kadının gözleri yaşlarla parlıyordu.

Akşam kadınla çocuk yalnız, oturma odasında yemek yiyorlardı. Kadın yemeğini bitirmiş, höpürdete şapırdata yemek yiyen çocuğa bakıyordu. Bunun dışında çok sessizdi ortalık; yalnız arada sırada, odaya bir

servis penceresiyle açılan mutfaktan buzdolabının homurtusu geliyordu. Kadının ayaklarının dibinde bir telefon vardı.

Stefan'a , kendisini yatırmasını isteyip istemediğini sordu. "Ama ben hep yalnız giderim yatmaya," diye cevap verdi çocuk.

Kadın: "Bırak da eşlik edeyim sana hiç değilse."

Çocuk odasında, hayretler içinde kalmış oğlana pijamasını giydirdi, sonra kucaklayıp yatağına yatırmaya yeltendi. Beriki direndi; yatağa kendisi girdi, bunun üzerine kadın üstünü örtüp yorganı boğazına kadar çekti. Çocuğun elinde bir kitap vardı, içinde, duru bir ışık altındaki yüksek dağlar görünen bir resmi gösterdi; önlerinden kargalar uçuyordu. Yüksek sesle resmin altyazısını okudu: "Dağların oluşturduğu dekorun önünde güz sonu: Bu mevsimde de, hava izin verirse çekicidir zirveler." Kadına bunun ne demek olduğunu sordu, o da çocuğa altyazıyı çevirdi: insanın güz sonunda da, hava güzel olursa dağlara çıkabileceği anlamına geliyordu. Çocuğa doğru eğildi, beriki: "Soğan kokuyorsun," dedi.

Stefan'dan ayrıldıktan sonra mutfakta, çöp kovasının durduğu açık gözün önüne çömeldi; elinde çocuğun içindekilerin bir kısmını yemeden bıraktığı tabak vardı; ayağı pedala dayamış, kovanın kapağını açmıştı. Öylece çömeldiği yerde çatalla birkaç lokma daha attı ağzına; ayağa kalkmadan çiğnedi, kalanı çöpe attı. Bir süre hareket etmeden olduğu gibi kaldı.

Geceleyin, sırtüstü yatakta yatarken bir ara gözlerini açtı açabildiği kadar. Mutlak sessizlik; pencereye koşup açtı; ama sessizliğin yerini sadece hafif bir uğultu aldı. Kolunda yorganı, çocuğun odasına gitti, yatağının yanında yere uzandı.

Bunu izleyen bir sabah kadın salonda oturmuş makinada bir şey yazıyordu. Yazdığını alçak sesle okudu: " Fransızca'dan kitap çevirmem yolunda yaptığınız bunca öneriye sonunda cevap verebilme

durumundayım. Bana koşullarınızı bildirin. Şu sıra bilimsel kitaplarla uğraşmayı tercih ederim. Sık sık yayınevinizde çalıştığım zamanı anıyor,(kendi kendine ekledi: "Her ne kadar daktilo yazmaktan bileğimde sürekli lif iltihabıyla gezmiş isem de") telefonunuzu bekliyorum."

Sitenin kıyısındaki telefon kulübesine bitişik bir posta kutusu vardı, ona attı mektubu. Arkasını döndüğünde Bruno ile yüzyüze geldi. Sertçe kolundan yakaladı Bruno ; sonra bir bakan var mı diye etrafa bir göz attı: Yolun ilerisinde sırt çantaları, yürüyüş bastonları, dizlerine kadar pantolonlarıyla orman yürüyüşüne çıkmış yaşlıca bir çift sırtlarını dönmüş duruyorlardı. Bruno kadını iterek telefon kulübesine soktu, sokar sokmaz da hemen özür diledi.

Uzun uzun yüzüne baktı kadının: "Bu oyun hep böyle sürecek mi, Marianne ? En azından, benim daha fazla oynamaya niyetim yok."

Kadın cevap verdi: "Şimdi çocuk diye başlama da." Adam vurdu kadına, ama kulübenin darlığından tokat pek yerini bulamadı. Sonra ellerini yüzüne kapatmak istermiş gibi bir hareket yaptı, ama hemen vazgeçip aşağı bıraktı: " Franziska , ne yaptığını bilmediğini söylüyor senin. Diyor ki, davranış biçiminin tarihsel koşullarının bilincinde değilmişim" Güldü. "Biliyor musun, sana ne ad taktı? - Özel mistik. Evet, mistiğin birisin sen. Mistik! Hay kör şeytan. Hastasın sen. Franziska'ya da söyledim, birkaç elektroşok aklını başına getirirdi senin."

Bunun üzerine uzun bir süre sustular. Sonra kadın: "Tabii her zaman gelebilirsin, hafta sonunda mesela, gelip Stefan'ı hayvanat bahçesine götürebilirsin. Ya da tarih müzesine."

Gene bir şey söylemeden durdular. Birden Bruno karısının bir fotoğrafını çıkardı, ona gösterdi, sonra da çakmakla tutuşturdu. Kadın gülümsememeye çalıştı, başka tarafa baktı; sonra gene de gülümsedi.

Bruno çıkıp yanmış fotoğrafı attı; arkasından kadın da çıktı. Bruno etrafına baktıktan sonra, sakin: "Ya ben? Ben yok muyum sanıyorsun? Dünyada bir tek kendinin yaşadığı kuruntusu içinde misin? Ben de yaşıyorum, Marianne . Yaşıyorum!"

Bu anda kadın Bruno'yu tutup çekti - farkına varmadan caddeye inmiş, yaklaşan bir arabanın önüne çıkmıştı.

Bruno , "Paraya ihtiyacın var mı?" diye sorup birkaç banknot çıkardı.

Kadın: "Banka hesabımız ortak ya. Yoksa kapattın mı?"

Bruno : "Kapatmadım tabii. Ama gene de al, ihtiyacın yoksa da. Lütfen." Kadına parayı uzattı, o da sonunda aldı, şimdi ikisi de rahatlamış görünüyordu. Ayrılırlarken, Stefan'a kendisinden selam söylemesini rica etti, kadın da olur anlamında başını sallayıp yakında büroda ziyarete geleceğini söyledi.

Bruno uzaktan bir kere daha başını çevirip seslendi: "Çok fazla yalnız kalayım deme ha! Yalnızlıktan ölürsün de başıma!"

Evde kadın aynanın önünde durup uzun uzun gözlerine baktı; kendini seyretmek için değil, sanki bu kendi hakkında sakince düşünmenin bir yoluymuş gibi.

Yüksek sesle konuşmaya başladı: "Ne düşünürseniz düşünün. Siz ne kadar benim hakkımda bir şey söyleyebileceğinizi sanırsanız, ben de sizden o ölçüde bağımsız olacağım. Bazan öyle geliyor ki, insan başkaları hakkında yeni her ne biliyorsa, o arada geçerliğini kaybetmiş şeylerdir bildikleri. Gelecekte bana biri nasıl olduğumu açıklayacak olursa -isterse bana iltifat etmek ya da güç vermek için olsun- böyle bir küstahlığı dinlemek istemediğimi söyleyeceğim." Gerinir gibi kollarını açtı: bir delik göründü kazağının koltuk altında; parmağını soktu içine.

Durup dururken mobilyaların yerini değiştirmeye başladı; çocuk da yardım ediyordu. Sonra ikisi ayrı ayrı köşelere dikilip değiştirdikleri odaları seyre koyuldular. Dışarda şiddetli, sert toprağın üstünde dolu gibi sıçrayan bir kış yağmuru başlamıştı. Çocuk önüne bir halı süpürgesi katmış oradan oraya itiyor; kadın başına bir şey örtmeden terasa çıkmış, eski gazetelerle büyük cephe penceresini siliyordu. Sonra tabanı duvardan duvara kaplayan halıya leke çıkarıcı bir köpük yaydı. Yanında birkaç tane daha dolu, ağzı bağlı büyük torbanın durduğu çöp torbasına kâğıtlar, kitaplar attı. Bir bez alıp sokak kapısının dışındaki mektup kutusunu temizledi; oturma odasında bir merdivene çıkıp avizenin bir ampulünü çıkardı, yerine çok daha fazla aydınlık veren bir ampul taktı.

Akşam ışıl ışıldı oda; kahverengi cilalı masanın üstüne beyaz bir örtü yayılmış, iki kişilik sofra kurulmuş, ortada kocaman, balmumundan yapılma bir mum yanıyor, alevin dibinde eriyen balmumunun cızırtısı duyuluyordu. Çocuk peçeteleri katlayıp tabaklara dikti. Alçak sesli bir yemek müziği başlarken karşı karşıya sofraya oturdular ("Oturma biriminde yemek müziği" derdi buna Bruno). Aynı anda peçetelerini açtıklarında kadın bir kararsızlık ânı geçirdi; üstüne gene bir huzursuzluk mu geldiğini sordu çocuk. Kadın uzun uzun başını salladı, hem hayır anlamına, hem de şaşkınlıkla; kâsenin kapağını kaldırdı.

Yemekte anlatıyordu çocuk: "Okuldan yeni bir haber var. Bizim sınıf şimdi artık sadece dört dakikada paltoları, ayakkabıları çıkarıp terlikleri önlükleri giyip hazır oluyor. Müdür bugün saat tuttu, gerçek bir kronometreyle . Ders yılı başında on dakika sürüyormuş hazır olmamız! Müdür dedi ki, ders yılı sonuna kadar rekoru rahat rahat üç dakikaya indirebilirmişiz. Aslında bugün de inebilirdik üç dakikaya, şişko Jürgen paltosunun düğmelerini karıştırmasaydı. Sonra da ta öğlene kadar ağladı. Ders arasında da paltoların arasına saklandı, bir de donuna yaptı mı sana. Biliyor musun, nasıl başaracağız üç dakikada hazır olmayı? Daha merdivenlerdeyken koşmaya başlıyoruz artık, koşarken de bütün üstümüzdekileri çıkarıyoruz!"

Kadın: "Demek onun için bu soğukta hep ince paltonu giyiyorsun - düğmeleri daha kolay çözülüyor diye!" Güldü.

Çocuk: "Gülme öyle. Şişko Jürgen gibi gülüyorsun sen de. Hep zorlar kendini gülmek için, o da gülmüş olsun diye. Hiç gerçekten sevinmiyorsun. Bir kerecik gördüm senin benim yaptığım bir şeye gerçekten sevindiğini - yüzme öğrenirken birden simidi bırakıp sana doğru öylece geliverdiğim zaman. Kahkahalarla güldün beni tutarken."

Kadın: "Hiç hatırlamıyorum."

Çocuk: "Ama ben hatırlıyorum." Öç alır gibi bağırdı: "Ben hatırlıyorum! Ben hatırlıyorum!"

Geceleyin pencerede oturmuş, yanıbaşında kalın bir sözlük, okuyordu kadın, perdeler kapalıydı. Kitabı bir yana bıraktı, perdeleri açtı; garajların bulunduğu avluya bir otomobil sapıyordu, yaya kaldırımındaysa yaşlıca bir kadın köpeğini dolaştırıyordu, gözünden bir şey kaçmaz edasıyla yukarıya, pencereye baktı, el salladı.

Kadın süpermarketin daracık, karşıdan biri gelince insanın yan geçide sapmadan yol veremeyeceği ölçüde dar koridorlarından birinden geçiyordu, alışveriş arabasını iterek. Çalışanlardan birinin içiçe iterek topladığı boş arabaların zangırtısı duyuluyor, buna kasaların takırtısı eşlik ediyordu; depozitolu şişelerin geri verildiği yerdeki çıngırak çalınıyordu, bir yerlerden süpermarket müziği geliyor, bu da ikide bir günün, haftanın, ayın indirim anonslarıyla kesiliyordu. Kadın bir süre olduğu yerde kıpırdamadan durdu, gittikçe sakinleşerek baktı çevresine; gözleri ışıldamaya başladı.

Daha sessizce bir koridorda Franziska seslendi kadına. İki tekerlekli bir alışveriş arabasını çekiyordu peşinden. "Az önce," dedi, "ekmek bölümündeydim, satıcı buralı bir kadına ekmeğini kâğıda sarıp verdi, arkasındaki Yugoslavın ise öylece eline tutuşturdu... Aslında hep benim

köşedeki bakkala giderim, yeşil salatası çoğu zaman yarı yarıya sararmış ya da şu günlerde olduğu gibi don görmüş bile olsa. Ama bütün bir ay nasıl altından kalkılır o kadar canayakınlığın ?"

Biri geçerken ikisine de çarptı; " Bazan iyi geliyor bana burada olmak," dedi kadın.

Franziska bir estrofor duvara gizlenmiş gözetleme yarığını gösterdi, arkada beyaz önlüklü bir adam müşterileri izliyordu. Gürültüyü bastırmak için bağırması gerekti: "Her halde canlı cenazenin seni koruduğunu sanıyorsun, öyle mi?"

Kadın: "Adam süpermarkete uyuyor. Süpermarket de bana uyuyor. Hiç değilse bugün."

Kasalardan birinin önünde sıraya girdiler; beklerlerken Franziska birden yavaşça kadının dirseğini okşadı. Sonra biraz mahcup: "Mutlaka yanlış sıraya girdik gene," dedi, "Sağımız solumuzdakiler geçip geçip gidecek, bizse habire bekleyeceğiz. En azından bana öyle olur hep."

Süpermarketin önündeki kazıklara bağlı birkaç köpek soğuktan titreye titreye bekleşiyordu. Franziska kadının koluna girdi: "Yarın akşam gel artık n'olur bizim gruba. Ötekiler seviniyor geleceksin diye. Grupta şu andaki duygu, kafada çoğu şeyler çözümlenmişken hayatın gene de başka bir yerde olduğu duygusu. Hayatın gidişine dur deyip biraz tatile girmiş birine ihtiyacımız var, yani kısacası, azıcık çıldırmış birine. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi."

Kadın: " Stefan son zamanlarda akşamları yalnız kalmayı sevmiyor."

Franziska : "Bunun nedenlerini her psikolojiye giriş kitabında okuyabilirsin. Bruno da katlanamıyor yalnızlığa. Yalnız kalınca çocukluk yaramazlıklarına saplanıyormuş yeni baştan, öyle söyledi. Ha, dün akşam

televizyonda yalnız insanlarla ilgili belgeseli gördün mü?" Kadın: "Bir tek yerini hatırlıyorum; röportajı yapan, birine: 'Bize bir yalnızlık hikâyesi anlatır mısınız?' dedi, karşısındakiyse oturduğu yerde sustu kaldı."

Franziska kısa bir aradan sonra: "Gene de, yarın gelmeye çalış. Biz meyhane masalarındaki karılar gibi cırlayıp duranlardan değiliz."

Kadın otoparka doğru yürüyordu ki Franziska arkasından seslenip "Yalnızlıktan içmeye başlama, Marianne .

Dolu naylon torbalarıyla yoluna devam etti kadın, torbalardan birinin sapı yırtılmıştı, bir eliyle altından tutması gerekti.

Akşamleyin kadınla çocuk oturmuş televizyon seyrediyorlardı. Sonunda çocuk fırlayıp cihazı kapattı. Kadın şaşırarak, aynı zamanda sevinerek, "Ah, sağol ," dedi, gözlerini oğuşturdu .

Kapı çalındı; çocuk koşarak açmaya gitti, kadın başı dönmüş gibi yerinden kalktı. Açılan kapıdan yayımcı girdi hızla içeri, cüsseli, aynı zamanda biraz sarsak, konuşurken gittikçe karşısındakine yaklaşma alışkanlığında -bu arada sesi değişiyor, hafif bir aksan duyulur oluyordu-, aşağı yukarı ellisinde bir adamdı. (Bir şeyle uğraşıyormuş gibi bir hali olurdu hep, bir toplulukta becerir de kendini ortaya koyarsa ancak varlığı hissedilsin diye koyardı, kendini kanıtlaması gerekmesin diye. En yakından tanıdığı insanların karşısına bile her seferinde, bir acele zorla uykudan kaldırılmış kendine gelebilmesi için önce iyice uyanması gereken birinin hırçınlığıyla çıkardı. Her nerede olursa olsun ev sahibiymiş gibi davranır, ikide bir görünür biçimde dürterek harekete geçirdiği, bu yüzden de insana garip gelen sıcakkanlılığı, ancak karşısındakinin sakinliğiyle yerini bir rahatlamaya bırakır, o da böylece sürekli iletişime hazır halinin yorgunluğunu atmaya başlıyor görünürdü.)

Bir elinde çiçek, öbüründe bir şişe şampanya vardı.

"Yalnız olduğunuzu biliyordum, Marianne ," dedi. "Bir yayımcı bir mektubun satır aralarını okuyabilmelidir."

Getirdiklerini kadına verdi: "On yıl! Tanıyabildiniz mi beni bakalım? Yayinevindeki o veda toplantısı olduğu gibi aklımda benim daha. Özellikle de, belli bir kulağın arkasındaki belli bir mayısçiçeği kokusunu hatırlıyorum. "

Çocuk yanlarında durmuş, dinliyordu. Kadın sordu:

"Ya bugünkü ne kokusu?" Yayımcı havayı içine çekti.

Kadın: "Bu duyduğunuz Brüksel lahanası. Günler geçiyor, koku hâlâ dolaplarda. Ama çocuklar da öyle seviyor ki bu sebzeyi. Ben iki bardak getireyim köpüklü şarap için." Yayımcı seslendi: "Köpüklü şarap değil! Champagner !" Sonra bir çabuk, başka bir ses tonuyla: "Nedir bakalım Brüksel lahanasının Fransızcası?"

Kadın: " Choux de Bruxelles ."

Yayımcı alkışladı. "Sınavı başardınız! Evet, size genç bir Fransız kadınının anılarını getirdim, içinde de tabiatıyla böyle kelimeler geçiyor. Yarın çevirmeye başlayabilirsiniz."

Kadın: "Niçin bu gece başlamayayım?"

Yayımcı: "Uç mayısböceği uç."

Kadın: "Mayısböceği de nereden çıktı?"

Yayımcı: "Galiba mayısçiçeğine gitti aklım."

Kadın gülümsemekle yetindi. "Şişeyi açacak mısınız?" Çiçekleri alıp mutfağa gitti. Yayımcı şampanyanın mantarını kurcalıyor, çocuk da onu seyrediyordu.

Salonda oturmuş içiyorlardı; çocuk da birkaç yudum içti. İyice törensi bir kadeh tokuşturmadan sonra çocuğu okşadı kadın, yayımcı anlattı: "Bu tarafta işim vardı zaten. Yazarlarımdan biri yakında oturuyor. Beni üzüyor; güç bir durum. Bir şey yazmıyor artık, korkarım bir daha da bir şey çıkmayacak. Yayınevi aylık vererek destekliyor tabii, sorumsuzluğa varana kadar. Bu akşam sıkıştırdım, hiç değilse özyaşamöyküsünü yazsın diye - anılar revaçta. Ama umurunda değil; hiç kimseyle konuşmaz olmuş, homurdanıp duruyor yalnızca. Korkunç bir yaşlılık var önünde, Marianne , işsiz, insansız."

Kadın garip bir şiddetle: "Ama hakkında bir şey bilmiyorsunuz ki. Belki zaman zaman mutludur."

Yayımcı çocuğa döndü: "Şimdi bir sihirbazlık yapacağım, masanın üstündeki mantarı kaybedeceğim." Çocuk masaya baktı. Yayımcı bir eliyle havayı gösterip "İşte, uçuyor," dedi. Ama çocuk gözlerini mantardan ayırmıyordu, adam da çaresiz, kolunu indirdi.

Bir çabuk kadına: "Niçin savunuyorsunuz onu?" dedi. Kadın buna cevapmış gibi çocuğu gıdıkladı; saçlarının ayrığından öptü; dizlerine oturttu; kucakladı.

Yayımcı: "Benimle olmaktan memnun değil misiniz? Bana öyle geliyor ki, çocukla böyle uzun uzadıya uğraşmanız, benimle ilgilenmek zorunda kalmamak için. Niçin oynuyorsunuz bu ana-çocuk oyununu? Benden korkmanızı gerektirecek bir şey mi var?"

Kadın çocuğu itti, "Belki de haklısınız," dedi, sonra çocuğa döndü: "Git, yat."

Çocuk tepki göstermedi; bunun üzerine onu kucağına alıp salondan çıktı kadın.

Yalnız olarak döndüğünde: " Stefan'ın canı bugün uyumak istemiyor. Şampanya ona yılbaşını hatırlatmış, o zaman geceyarısına kadar uyanık kalmasına izin var ya hep." Yayımcı oturduğu geniş koltuktan kendine doğru çekti kadını. Ayıp olmasın diye, direnmedi kadın.

Yayımcı yavaş yavaş konuşarak: "Hangisiydi sizin bardağınız?"

Kadın gösterdi, o da aldı bardağı: "Şimdi sizin bardağınızdan içeceğim, Marianne ." Sonra kadının saçlarını kokladı: "Saçınızın yalnız saç kokması hoşuma gidiyor. Koku değil, bir duyum oluveriyor. Yürüyüşünüz de hoşuma gidiyor: Başka kadınlarda olduğu gibi özel, biçimli bir yürüyüş değil: Siz sadece yürüyorsunuz, bu ise güzel."

Kadın kendi kendine gülümsedi, sonra adama dönüp, sanki canı birden sohbet etmek istemiş gibi anlattı: "Bir kere bir kadın gelmişti buraya, bir hanımefendi. Stefan'la oynuyordu; çocuk birden kadının saçlarını koklayıp 'Sen kokuyorsun!' dedi. Kadın dehşete kapıldı, sordu: 'Mutfak mı kokuyorum?' 'Hayır, parfüm,’ dedi Stefan - öyle bir rahatladı ki hanım."

Bir süre sonra kadının yüzüne baktı yayımcı, sonra da, arkasını nasıl getireceğini bilmez gibi, gözlerini ayırmadı. Çocuk seslendi, ama cevap vermedi kadın, meraklanmış gibi yayımcıya bakmaya devam etti. Yayımcı bakışlarını kadının üstünde, aşağı doğru indirdi: "Çorabınız kaçmış." Eliyle bir boşver işareti yaptı kadın, sonra çocuk gene seslenince ayağa kalktı, ama hemen gitmedi.

Gene eski yerine, yayımcının karşısına otururken: "Beni bu evde rahatsız eden şey, insanın bir odadan öbürüne geçerken belli bir biçimde sapmak zorunda olması: hep bir dik açı çizerek, üstelik hep sola doğru. Bilmiyorum, bu hareket biçimi neden bu kadar canımı sıkıyor; eziyet veriyor bana

neredeyse." Yayımcı: "Yazsanıza bunu, Marianne . Yoksa günün birinde yok olacaksınız birdenbire."

Çocuk üçüncü kere seslendi, hemen gitti kadın.

Yayımcı, yalnız kaldığında, yorgunluğu belli oldu. Başı biraz yana düşmüştü. Toparlandı; sonra gülümsedi, kendine gülermiş gibi, vücudunu yeniden gevşemeye, sırtını kamburlaşmaya bıraktı.

Kadın döndü; önüne dikildi. Yayımcı yukarı, ona baktı. Elini yayımcının alnına koydu kadın; sonra karşısına oturdu. Masaya uzattığı elini eline aldı adam, öptü. Uzun zaman sustular.

Kadın, "Müzik koyayım mı size?" diye sordu. Yayımcı, bu soruyu beklemişçesine hafifçe başını salladı. Sustular. Yayımcı: "Sizde hiç telefon çalmaz mı?"

"Son günlerde pek çalmaz oldu. Zaten kışın pek enderdir çaldığı. Belki baharda."

Uzun bir sessizlikten sonra: "Sanırım, Stefan uyudu şimdi." Sonra da: "Daha demin, hani nasıl derler, işverenim olmuş olmasaydınız, size göstermeye cesaret ederdim ne kadar yorgun olduğumu."

Yayımcı: "Üstelik şişe de boşaldı."

Ayağa kalktı, kadın da kapıya yürüdü onunla. Paltosunu aldı, başı eğik önce dikildi, sonra toparlanıp doğruldu. Kadın birden paltosunu elinden alıp: "Aman bir bardak daha içelim. Az önce içime, yalnızken her dakika insanın elinden, bir daha yerine koyamayacağı bir şey kaçıyor gibi bir duygu girdi. Biliyorsunuz, ölüm. Bu kelimeyi kullandığım için kusura bakmayın. En azından, şimdi acı geldi bu bana. Umarım yanlış

anlamıyorsunuzdur. Mutfakta daha bir şişe kırmızı Burgonya şarabı var. Ağır bir şarap, iyi uyku veriyor içince."

Salonda pencereye karşı ayakta durmuş, kırmızı şarabı içiyorlardı. Perdeler kapalı değildi, karın yağdığı bahçeye bakıyorlardı.

Yayımcı anlattı: "Yakınlarda bir hanım arkadaşımdan ayrıldım, o kadar garip oldu ki size anlatmak isterim. Geceleyin taksiyle gidiyorduk. Kolumu omuzuna dolamıştım, ikimiz de aynı taraftan dışarı bakıyorduk. Keyfimiz yerindeydi. Söylemeyi unuttum, söz konusu olan çok genç bir kız, yirmisinde bile değil, ben de çok bağlanmıştım. O sırada kaldırımda yürüyen bir adam gördüm, kısacık bir andı, geçip gittik. Hiçbir ayrıntısını da algılayamadım, karanlıktı cadde: Tek görebildiğim, adamın gençten biri olduğuydu. Birdenbire, yanımdaki kızın bu dışardaki adam görüntüsünü seçer seçmez orada, takside, ne kadar yaşlı bir adamla sarmaş dolaş oturduğunun bilincine varmış olacağını, hem de o an benden iğrenmeden edemeyeceğini düşündüm. Bu öyle bir şok oldu ki benim için, hemen kolumu omuzundan çektim. Gerçi onunla yola devam ettim, evinin kapısına kadar da gittim, ama orda onu bir daha görmek istemediğimi söyledim. Kabaca bağırdım, gözüme gözükmemesini, ona doyduğumu söyledim, bitti dedim, hemen koşarak uzaklaştım oradan. Eminim, bugüne kadar bilmiyordur kendisini niçin terk ettiğimi. Herhalde kaldırımdaki genç adamı gördüğünde de hiçbir şey düşünmemişti. Belki farkına bile varmamıştı..."

Bardağındakini bitirdi. Susup pencereden baktılar, aşağıdan gene köpekli yaşlı kadın geçiyordu, hemen selam verdi yukarıya; şemsiye açmıştı.

Yayımcı: "Güzel bir akşamdı, Marianne . Hayır, güzel değil: Değişik."

Kapıya yürüdüler. Yayımcı: "Ben arada telefonunuzu çaldırma cüretini göstereceğim, henüz kış ortası olsa bile."

Kapıdan çıkarken -adam paltosunu giymişti bu arada- arabalı olup olmadığını sordu kadın; evin içine kar savruluyordu. Yayımcı: "Evet, şoför var. Arabada bekliyor."

Kadın: "Bunca zaman beklettiniz adamı?"

Yayımcı: "Alışıktır."

Araba sokak kapısının önünde duruyordu; loşluğunda şoför seçiliyordu. Kadın: "Çevireceğim kitabı vermeyi unuttunuz."

Yayımcı: "Kitap henüz arabada."

Şoföre eliyle bir işaret verdi, o da hemen kitabı getirdi.

Yayımcı kadına verdi kitabı, kadın bunun üzerine sordu: "Demek sınamak istediniz beni?"

Yayımcı, bir an sustu, sonra: "Şimdi uzun yalnızlık günleriniz başlıyor, Marianne ."

Kadın: "Birkaç gündür herkes gözdağı veriyor bana." Yanlarında duran şoföre: "Siz de mi öyle yapacaksınız yoksa?" Beriki şaşkın şaşkın gülümsedi.

Gece olmuştu, kadın yalnız, elinde kitapla koridorda duruyordu; üzerindeki düz çatının camlarından karın çıtırtıları duyuluyordu. Okumaya başladı: " Au pays de l'idéal : J'attends d'un homme q'u'il m'aime pour ce que je suis et pour ce que je deviendrai ." Çevirmeye çalıştı: "İdealin ülkesinde: Bir erkekten beni ne isem onun için sevmesini, ne oluyorsam onun için sevmesini bekliyorum." Omuzlarını kaldırdı.

Günün aydınlığında masada, yazı makinasının karşısında oturuyordu kadın, gözlük takmıştı. Çevrilecek kitabı, her gün bitirmek istediği sayfa sayısına göre bölümlere ayırmıştı; kitaba, kurşunkalemle çevireceği günün tarihini yazıyordu: Son bölüm ilkbaharın ortasında bir güne gelip dayanmıştı. Duraklaya duraklaya , arada bir sözlük karıştırarak, makinanın bir harfini dikiş iğnesiyle temizleyerek, bir bezle sık sık tuşları silerek şu metni yazıyordu: "Şimdiye kadar erkekler hep zayıf düşürdü beni. Kocam benden söz ederken, ' Michéle güçlüdür,' derdi. Aslında istediği, onu ilgilendirmeyen şeyler konusunda güçlü olmam: çocuklar, ev işleri, vergi işleri. Ama benim asıl etkin olmak istediğim yerde yıkıp geçiyor beni. 'Benim karım bir rüya âleminde yaşıyor,' diyor. Eğer rüya görmek insanın ne ise o olmak istemesiyse, ben rüya görüyor olmayı kabul ediyorum. "

Terasa baktı, çocuk belirmişti şimdi terasta, ayakkabılarını yere vurup silkeleyerek, elinde okul çantası, geliyordu. Teras kapısından girerken güldü. Kadın niçin güldüğünü sordu.

Çocuk: "Seni hiç gözlükle görmemiştim."

Kadın gözlüğü çıkardı; sonra gene taktı: "Çok erkencisin."

Çocuk: "Bugün iki ders boştu gene."

Kadın makinada yazmaya devam ederken çocuk yanına yaklaştı, oturdu; ses çıkarmamaya özen göstererek hareket ediyordu. Kadın çalışmayı bıraktı, önüne bakmaya başladı. "Kamın aç, değil mi?" Çoçuk hayır anlamına başını salladı. Kadın: "Çalışırsam rahatsız olur musun?" Çocuk kendi kendine gülümsedi.

Kadın daha sonra yatak odasında, pencere kenarında bir masada, ladin ağaçlarına karşı çalışıyordu. Kapıda, şişman arkadaşıyla birlikte çocuk göründü: "Dışarısı çok soğuk. Jürgenlere de gidemiyoruz, temizlik varmış."

Kadın: "Dün de yok muydu temizlik?" Çocuk omuzlarını kaldırdı; kadın gene işine döndü.

Çocuklar kapı ağzında bekliyorlardı. Yerlerinden kımıldamadıkları halde orada olduklarını hissetti kadın, dönüp onlara baktı.

Daha sonra, yazarken öbür odadan bir plağın gürültüsünü duydu: Tiyatro oyuncusu sesleriydi, haykıra haykıra çocuk ve cin seslerini taklit ediyorlardı. Kalktı, koridordan geçip odaya girdi. Küçük bir pikabın üstünde plak dönüyordu, görünürde kimse yoktu. Aygıtı kapattı, aynı anda çocuklar, kadını korkutmak ister gibi çığlıklar atarak perdelerin arkasından çıktı; korkuttular da nitekim, bunda elbiselerini değiş tokuş etmiş olmalarının da payı vardı.

Kadın onlara: "Bakın, size belki öyle gelmiyor olabilir ama, benim içerde yaptığım da bir iş. Birazcık rahatsız edilmeden çalışmak çok önemli bir şey benim için. Çünkü bir yandan bu işi yaparken bir yandan da başka bir şey düşünemiyorum, örneğin yemek pişirirken olduğu gibi."

Çocuklar bir süre öylece bakındılar, sonra, önce biri, ardından öbürü sırıtmaya başladı.

Kadın: "Anlayın beni, lütfen."

Çocuk: "Bize bir şey pişirecek misin şimdi?”

Kadın başını önüne eğdi; sonra çocuk kötü kötü : "Ben de üzüntülüyüm, yalnız sen değil."

Kadın yatak odasında, yazı makinasında başında, yazmadan oturuyordu. Ev sessizdi. Koridordan yaklaşıyordu çocuklar, fısıldaşarak , kıkırdayarak. Birden bire yazı makinasını yana itti kadın, makina yere düştü.

Yakındaki büyük bir süpermarkette paketleri bir alışveriş arabasına yüklemiş, arabayı dev gibi hangarın bir bölümünden öbür bölümüne itiyordu kadın, taşacak hale gelmişti araba. Kasanın önünde, uzun bir kuyruğun kalabalığı içinde bekliyordu; önündeki müşterilerin arabaları da onunki gibi doluydu. Marketin önündeki otoparkı geçti, tekerlekleri ikide bir kıvrılıp takılan, ağır alışveriş arabasını iterek, otomobile geldi. Doldurdu otomobili, arka koltuğun üstünü de doldurdu, dikiz aynasından arkasını göremeyecek kadar. Evde bütün getirdiklerini bodruma yerleştirdi, bütün sandıklar da derin dondurucu da doluydu çünkü.

Geceleyin bungalovun oturma odasındaki masada oturuyordu kadın, makinaya bir kâğıt taktı; kıpırdamadan oturdu bir süre. Bir süre sonra kollarını kavuşturup dayadı makinanın üzerine; sonra da başını kollarına yasladı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde aynı biçimde oturuyordu yerinde, uyuyakalmıştı.

Uyandı, lambayı sönürdü , odadan çıktı. Yanağında, kazağının kolundaki örnek iz bırakmıştı. Sitede sokak lambalarından başka yanan ışık kalmamıştı.

Şehirdeki bürosunda Bruno’yu görmeye gittiler; pencereden şehir manzarası görünüyordu. Bruno kadınla ve bir şeyler okuyan çocukla birlikte köşede bir masada oturuyordu.

Çocuğa baktı: " Franziska diyor ki, Stefan son zamanlarda belirgin bir biçimde içine kapanmış, üstelik elini yüzünü de yıkamıyormuş artık. Ona kalırsa bu şu anlama geliyor..."

Kadın: "Peki daha başka neler diyor Franziska ?”

Bruno güldü; kadın da ona uydu, gülümsedi.

Bruno elini uzattığında irkilip çekildi kadın. Sadece, " Marianne " dedi adam. Kadın: "Kusura bakma."

Bruno : "Sadece mantona yakından bir bakayım demiştim. Bir düğmen düşmüş de."

Umutsuzca sustular.

Bruno cocuğa : " Stefan , bak sana büroma gelenleri nasıl korkutup muma çevirdiğimi göstereyim," dedi. Kadının kolundan tuttu, onun üzerinde gösterdi anlattıklarım, arada bir muzip muzip çocuğa bakarak: "önce sandalyesinde oturan kurbanımın üstüne üstüne giderek bir köşeye sıkıştırırım, güçsüz hisseder kendini. Yüzüne iyice yaklaşarak konuşurum. Hele yaşlıca biriyse" -birden fısıldamaya başladı- "o zaman özellikle alçak sesle konuşurum ki yavaş yavaş sağırlaşmaya başladığını sansın. İnsanın ayağında özel ayakkabılar olması da önemlidir, örneğin şunlar gibi krep lastik tabanlı cinsinden: güçlülük ayakkabısıdır bunlar. Bir de, pırıl pırıl cilalı olmalı! Çevresine sır dolu bir hava yaymayı başarmalı insan; bunda da en önemli nokta, korkutucu çehre." Kadının önüne oturup dik dik yüzüne bakmaya başladı; bu arada kolunu kıvırarak dirseğini masaya dayamış, avucunu kapayıp yumruk yapmıştı, tam bir yumruk da değil: başparmak serbest kalmıştı dürtecekmiş gibi. Böyle bakarken ağzını yana çarpıtıp duruşunu bozmadan: "Ayrıca özel bir krem getirttim Amerika'dan," dedi, "gözlerimin çevresine sürünce göz kırpmamı önlüyor; ya da ağzımın çevresine, ağzın titremesini önlüyor." Gerçekten bir krem sürdü göz kenarlarına: "İşte bu benim güçlülük dikbakışım , bununla yönetim kurulu üyesi olabileceğimi umuyorum." Dik dik bakmayı sürdürdü, kadınla çocuk da ona bakıyorlardı.

Boşverin gibilerden elini salladı, çocuğa: "Gelecek pazar tropik seraya gideriz, et yiyen bitkilere bakmaya. Ya da gezegenevine ! Güneytacı'nı görürüz, projeksiyonla bir kubbenin içinde gösteriyorlar, insan geceleyin gökyüzünde görüyormuş gibi oluyor - sanki gerçekten Güney Denizindeymiş gibi."

İkisiyle birlikte kapıya geldi; orada kadının kulağına bir şey söyledi. Kadın yüzüne baktı, sonra başım salladı. Bir susuştan sonra Bruno : "Henüz hiçbir şey belli değil, Marianne ," dedi, çıkması için yol verdi. Yalnız kaldığında yumruğunu suratına indirdi.

Kadınla çocuk iş hanından sessiz bir caddeye çıktılar, kış öğle sonrasının parlak ışığıyla kamaşan gözlerini yumdular. Kenarında sağlı sollu, camlı yüzeylerinde birbirlerini yansıtan banka binalarının bulunduğu, araç trafiği olan bir caddeden şehir içine doğru yürüyorlardı. Bir ışıklı yaya geçidinde çocuk, trafik ışığındaki adamın duruşunu taklit etti, önce dur işaretindeki gibi, sonra karşıya geçerken. Yayalara ayrılmış bölgeye geldiklerinde habire vitrinlerin önünde durakaldı çocuk, kadın hep biraz ileride bekliyor, her seferinde dönüp çocuğu çekiyordu. İki adımda bir, çok satan gazetelerden birinin akşam baskısının reklamı olan afişler asılmıştı, hep aynıydı sloganları. Hava kararmaya başlarken ırmağın üstündeki bir köprüden geçtiler; trafik çok yoğundu. Çocuk anlatıyordu. Kadın ona işaretle hiçbir şey işitmediğini belirtti, boşver gibisinden bir el işareti yaptı çocuk. Alacakaranlıkta ırmak boyunca yürüdüler, çocuk kadından başka bir ritimle ilerliyor, kâh duraklıyor, sonra koşup önüne geçiyor, kadınınsa ona uymak için ya durup beklemesi ya da ardından koşması gerekiyordu. Bir süre çocuğun yanıbaşında yürüyerek adımlarıyla ona daha çabuk yürümesi gerektiğini belirtti, sessiz jestlerle hızlandırmaya çalıştı onu. Biraz ileride çocuk gözlerini, alacakaranlıkta pek seçilemeyen bir çalılığa diktiğinde topuğunu hızla yere vurdu kadın; vurunca ayakkabısının topuğu kırıldı. İki delikanlı yanından geçerken burnunun dibine kadar yaklaşıp yüzüne karşı geğirdiler. Irmak kenarındaki bir genel tuvalete girdiler, içeri yalnız başına girmeye cesaret edemeyen çocukla birlikte erkekler tarafına girmesi gerekti kadının. Bir bölmeye girip kapısını kilitlediler; kadın gözlerini kapayıp sırtını kapıya dayadı. Komşu bölmeyle aradaki duvarın üstünden -duvar tavana kadar ulaşmıyordu- birdenbire bir adamın başı göründü, yan bölmede sıçramıştı adam, sonra bir daha sıçradı. Sonra adamın sırıtan yüzü ayaklarının dibinde belirdi, çünkü bölme duvarı yere kadar da ulaşmıyordu. Çocukla birlikte tuvaletten fırlayıp koşa koşa kaçtı kadın, tek topuğu olduğundan topallaya topallaya . Zemin katındaki bir dairenin önünden geçerlerken, açık televizyon ekranından tam o sırada dev bir kuş uçuyordu.

Yaşlı bir kadın caddenin ortasında yere kapaklandı, yüzüstü. Arabaları çarpışmış iki adam birbirlerinin üstüne yürüdü, biri ötekini dövmeye çalışırken bu onu tutmakla yetiniyordu. Hayli geç olmuştu, kadınla çocuk şehrin orta yerinde, iki banka binasının arasında, çocuğun pretzel alıp yediği bir büfenin önünde duruyorlardı; trafiğin gürültüsü o kadar kuvvetliydi ki her yanı eşit yoğunlukta bir felaket kaplamış gibiydi. Bir adam iki büklüm büfeye yanaşmış, elini kalbine bastırıyordu, bir bardak su istedi, sonra suyu yudumlayarak bir hap yuttu. Çömeldi, dertop oldu. Kiliselerden akşam çanları çalınıyordu, bir itfaiye arabası geçti, sonra mavi ışıkları yanan, sirenleri öten bir dizi kızılhaç arabası. Işık kadının yüzünde titreşti; alnında ter damlaları vardı, dudakları çatlamış, kurumuştu.

Akşamın geç saatinde evde, yazı masasının üstünde asılı lambadan gelen loş ışıkta oturma odasının penceresiz uzun duvarına dayanmış duruyordu. Büyük bir sessizlik içindeydi ortalık; uzaktan havlamalar. Sonra telefon; birkaç kere çalmasını bekledi; açınca alçak bir sesle söyledi adını. Yayımcı Fransızca olarak, sesinin bugün pek bir garip olduğunu belirtti.

Kadın: "Şu sırada çalıştığım için öyle olabilir. Dikkatimi çekti, çalışırken sesim değişiyor."

Yayımcı: "Yalnız mısınız?"

Kadın: "Çocuk var, her zamanki gibi. Uyuyor."

Yayımcı: "Ben de yalnızım. Hava pek açık bu gece. Ta tepelere, sizin oturduğunuz yerlere kadar her yeri görebiliyorum. "

Kadın: "Sizi gündüz gözüyle görmek isterdim."

Yayımcı: "İyi çalışıyor musunuz bakalım, Marianne ? Yoksa o ıssız köşenizde oturup duruyor musunuz?"

Kadın: "Bugün Stefan’la şehirdeydim. Beni anlamıyor oğlum: O yüksek banka binaları, benzin istasyonları, metro istasyonları harika şeyler onun için."

Yayımcı: "Belki onlarda da gerçekten, bizim göremediğimiz yeni bir güzellik vardır. Şehri ben de seviyorum. Yayınevi binasının terasından ta havaalanı bile görülüyor, uçakların indiğini, havalandığım görüyor insan, seslerini duymadan. içime dokunan, kırılıverecekmiş gibi duran bir güzellikleri var.”

Bir aradan sonra ekledi: "Peki şimdi ne yapacaksınız?"

Kadın: "Üstüme güzel bir şey giyeceğim."

Yayımcı: "Demek gene de görüşüyoruz?"

Kadın: "Üstüme güzel bir şey giyip çalışmaya devam edeceğim. Birden içimden geldi."

Yayımcı:" İlaç alıyor musunuz?"

Kadın: " Bazan - uyanık kalmak için."

Yayımcı: "En iyisi ben bir şey söylemeyeyim bu konuda, her uyarıyı gözdağı gibi alıyorsunuz da. Yalnız gayret edin de birçok çevirmenimde gördüğüm şu uysal, üzüntülü bakışlar yerleşmesin sizin de gözlerinize."

Telefonu önce adamın kapatmasını bekledi, sonra gömme dolaptan uzun bir ipek elbise çıkardı. Aynanın önünde bir inci gerdanlık takıp baktı, sonra hemen gene çıkardı. Sessiz sessiz profilini seyretti.

Site sabah alacası içindeydi; sokak lambaları daha demin sönmüştü. Kadın kımıldamadan yazı masasında oturuyordu.

Gözleri kapalı, odanın içinde zigzaglar çizerek dolaşıyordu; sonra, her seferinde topuğu üstünde dönerek, bir aşağı bir yukarı. Geri geri yürümeye başladı, hızlı hızlı, bir köşe döndü, bir köşe daha döndü. Mutfakta, kirli bulaşıkla tepeleme dolu evyenin karşısında durdu. Bulaşıkları makinaya yerleştirdi, tezgâhın üstündeki transistörlü radyoyu açtı, hemen uyandırma müziği, keyifli spiker sesleri sardı ortalığı. Radyoyu kapadı, eğilip çamaşır makinasını açtı, çeke çeke bir öbek, içiçe girmiş ıslak çarşaf çıkardı, mutfağın döşemesine bıraktı çıkardıklarını. Yüzünde saçlarının başladığı yeri şiddetle kaşıdı, bütün parmaklarıyla, hafifçe kanayana kadar.

Sokak kapısının dışındaki mektup kutusunu açtı, kutu reklam pusulalarıyla, basılı kâğıtlarla dolmuştu, elle yazılmış bir şey yoktu, varsa da el yazısı taklidi basılı reklam mektuplarıydı. Kâğıtları buruşturdu, yırttı. Ev işlerini görürken, dairenin bir köşesinden öbür köşesine gidip geliyor, duraksıyor, geri dönüyor, eğiliyor, geçerken bir yerlerde bir leke görüp kazıyor, yerden tek bir pirinç tanesini kaldırıp mutfaktaki çöp kutusuna götürüyordu. Oturuyor, ayağa kalkıyor, birkaç adım gidiyor, gene oturuyordu. Bir köşede dayalı duran bir kâğıt rulosunu aldı, açtı, sonunda gene dürüp bıraktı, eski yerinin biraz berisine.

Çocuk oturduğu yerden, kadının sert hareketlerle çevresinde dolaşmasını seyrediyordu. Şimdi çocuğun oturduğu koltuğu fırçalıyordu, konuşmadan kalkması için işaret etti. Kalkar kalkmaz da bir dirsek darbesiyle öteye itildi çocuk, kadın bu arada koltuğu, hiç de kirli olmayan minderini temizlemeye geçmişti bile. Çocuk biraz bir köşeye çekilip ses çıkarmadan durdu. Kadın birdenbire bütün gücüyle elindeki fırçayı çocuğa fırlattı, ama bir cam eşyaya geldi fırça, cam kırıldı. Yumruklarını sıkıp çocuğun üstüne yürüdü, o ise sadece bakıyordu.

Kapı çalındı: İkisi de hemen o tarafa yöneldiler. Kadın çocuğu geriye itti, sırtüstü yuvarlandı çocuk.

Kapıyı açınca kimse yok sandı. Sonra aşağıya doğru baktı, işte, çocuğun şişman arkadaşı oraya çömelmiş, eğri eğri sırıtıyordu.

Kadın oturma odasında put gibi oturuyor, çocukla şişman arkadaşı yüksek sesle şarkı söyleyerek bir sandalyeden yastıkların üstüne atlıyorlardı: " Bok sidiğe atlıyor, sidik de boka atlıyor, bok da tükrüğe atlıyor..." Bu arada çığlıklar atıyor, gülmekten yerlere yatıyorlardı; birbirlerinin kulağına bir şeyler fısıldıyor, kadına bakıyor, birbirlerine onu gösteriyor, sonra gene gülüyorlardı; kadın bir tepki göstermiyordu.

Yazı makinasının başında oturuyordu. Çocuk ayak uçlarına basa basa yanına geldi, ona dayandı. Kadın omuzuyla itti çocuğu, ama çocuk yanı başından ayrılmadı. Kadın çocuğu tutup kendine çekti, birden boğazını sıktı; sarsaladı; bıraktı ve başka bir tarafa bakmaya başladı.

Geceleyin kadın masada oturuyordu; ağlıyordu, ses çıkarmadan, kımıldamadan.

Gündüzün dışarıda, düz, ağaçsız, donmuş bir arazide sağa sola kıvrılmadan uzanan bir caddede yürüyordu kadın. Yürüdükçe yürüdü, hiç sapmadan. Karanlık bastığında hâlâ öyle yürüyordu.

Küçük yerleşim merkezinin sinemasında, salonda oturuyordu; yanında iki çocuk, çevrelerinde çizgi filmdeki felaketin gürültüsü. Gözleri kapanıyordu. Başı düştü, gene uyanıp toparlandı. Sonra başı çocuğun omuzuna düştü, çocuk ağzı açılmış, filmi izlemeyi sürdürdü. Böylece, başı çocuğun omuzuna dayalı olarak filmin sonuna kadar uyudu.

Geceleyin yazı masasının önünde ayakta duruyor, yazdığını okuyordu: "'Demek kimse yardım etmiyor size?' diye sordu misafir. 'Hayır,' diye cevap verdi kadın. 'Benim düşlediğim adam bendeki, ona olan bağımlılığını koparmış kadını sevecek adamdır.' -'Ya siz onda neyi seveceksiniz?'- 'Bu tür sevgiyi.'"Gene omuzlarını kaldırdı; birden dilini çıkardı.

Yatakta yatıyordu, gözleri açık. Yandaki komodinin üstünde bir bardak suyla bir sustalı çakı vardı. Dışarıdan şiddetle jaluziye vuruldu. Kadın çakıyı açtı, kalktı, bir sabahlık giydi. Bruno'nun sesiydi: "Hemen aç, yoksa kapıyı kırar girerim. Aç, yoksa evi havaya uçururum!" Çakıyı bir yana bıraktı, ışığı yaktı, teras kapısını açıp Bruno’yu içeri aldı. Paltosunun önü açıktı, bir gömlekleydi altında. Karşı karşıya durdular; koridoru geçip oturma odasına geçtiler, ışık yanıyordu orada. Gene karşılıklı durdular.

Bruno : "Geceleri ışığı açık bırakıyorsun." Etrafına bakındı: "Eşyaların yerini de değiştirmişsin." Eline birkaç kitap aldı: "Bambaşka kitaplar şimdi bunlar." Kadına yaklaştı: "Herhalde sana Uzakdoğu'dan getirdiğim makyaj çantasını da kullanmıyorsundur artık." Kadın: "Paltonu çıkarmayacak mısın? - Bir bardak votka ister miydin?"

Bruno : "Oldu olacak siz de bana artık."

Bir aradan sonra: "Ya sen? Kansere de yakalandın mı sonunda?"

Kadın cevap vermedi.

Bruno : "Burada sigara içmeye izin var mı?" Oturdu, kadın ayakta durmaya devam etti.

Bruno : "Senin keyfin yerinde demek, yalnız, KENDİ oğlunla, güzel, sıcak, bahçeli, garajlı bir evde, havadar! Kaç yaşındasın ki sen? Yakındır boynunun kırış kırış olması, benlerinden de kılların çıkması. İncecik kurbağa bacakları, çuval gibi bir beden. Yaşlandıkça yaşlanacaksın ve yaşlanmanın umurunda olmadığını söyleyeceksin, sonra günün birinde asacaksın kendini. Nasıl kokmaz bulaşmaz bir hayat sürdünse, öyle çürüyeceksin mezarında. O gün gelinceye kadar zamanını nasıl geçiriyorsun? Herhalde oturup duruyor, tırnaklarını kemiriyorsundur, değil mi?"

Kadın: "Bağırma, çocuk uyuyor."

Bruno : "'Çocuk' diyorsun - sanki o çocuğun adını anmak bana yasakmış gibi! Hep de böyle aklın başındadır! Ah siz kadınlar, sizin bu zavallı aklıbaşındalığınız !

Her şeye, herkese gösterdiğiniz o gaddarca anlayış! Hiç de canınız sıkılmaz, aylak yaratıklar. Keyifli keyifli oturur durur, zaman geçirirsiniz. Biliyor musunuz, niçin asla bir yere varamazsınız siz? Hiç yalnız başınıza sarhoş olmazsınız da ondan! Kendi kendinizin çıtkırıldım fotoğrafıymışınız gibi yayılır durursunuz derli toplu evlerinizde. Yoktan yere sırlarınız varmış gibi yaparsınız; o kuru gürültünüz sizin, o harika dostluklarınız, o budalaca insancıllıkla karşısına çıkanı boğan dostluklarınız, canlı ne varsa vesayetinize alma makinalarısınız siz. Yeri koklaya koklaya sürünür durursunuz, ölüm çenenizi düşürünceye kadar." Yana doğru tükürdü: "Sana da senin yeni yaşamına da! Ben daha, yaşamını kalıcı biçimde değiştirmiş bir tek kadın bile görmedim. Hep böyle kaçamaklar, o kadar - sonra eski terane. Bu şimdi yaptığını ilerde sararmış gazete sayfaları gibi çevireceksin, hayatının tek olayı olarak! Çevirirken de anlayacaksın sadece bir modanın peşinden koşmuş olduğunu: Marianne'nin kış modası!"

Kadın: "Bunları önceden düşünüp kurdun, değil mi? Hiç benimle konuşmak, benimle beraber olmak istediğin filan yok."

Bruno : "Bir hortlakla konuşmayı tercih ederim!"

Kadın: "Korkunç üzgün görünüyorsun, Bruno ."

Bruno : "Bunu da, sırf benim silahımı elimden almak için söylüyorsun."

Uzun zaman sustular. Sonra güldü Bruno ; arkasını döndü, hemen gene toparlandı: "Buraya yürüyerek geldim. Seni mahvetmek istiyordum." Kadın ona yaklaştı, bunun üzerine de: "Bana dokunma. Lütfen, bana dokunma."

Bir aradan sonra: " Bazan benimle sırf bir deneme yaptığına inanıyorum; olanlar beni sınamak için olmaları gereken şeylermiş gibi geliyor. Bu düşünce yatıştırıyor beni biraz.” Bir aradan sonra: "Dün bir ara düşündüm de, yani zaman zaman hiç de fena olmazdı bir Tanrı olsaydı."

Kadın uzun uzun yüzüne baktı, sonra: "Sakalını kesmişsin sen."

Bruno elini salladı: "Bir hafta oldu bile. - Sen de perdeleri yenilemişsin."

Kadın: "Yok canım, eskiler bunlar. - Stefan çok sevinir ona bir mektup yazsan."

Bruno başıyla evetledi, kadınsa gülümsedi.

Bruno niçin güldüğünü sordu.

Kadın Bruno'nun , günlerden beri konuştuğu ilk yetişkin olduğunu faik ettiğini söyledi.

İkisi de uzun zaman, her biri kendine göre küçük jestler yaparak dikildikten sonra Bruno kadına nasıl olduğunu sordu.

Kadın, sanki hiç kendinden söz etmiyormuş gibi, alabildiğine sakin cevap verdi: "İnsan çabuk yoruluyor, bir evde, yalnız."

Adamı caddeye kadar geçirdi. Yan yana telefon kulübesine kadar yürüdüler. Birdenbire durdu Bruno , toprağa yattı, yüzükoyun. Kadın yanına çömeldi.

Öğleden önce soğuk havada, terasta salıncaklı sandalyede oturuyordu kadın, sallanmadan. Çocuk yanında ayakta duruyor, ağzından çıkan buğu bulutlarını seyrediyordu. Kadın uzaklara bakıyordu; arkasındaki pencereye ladinler yansıyordu.

Akşamleyin küçük yerleşim merkezinin hemen hemen ıssız sokaklarında, belli bir yere gidiyormuş gibi yürüyordu. Zemin katında büyük, aydınlık bir pencerenin önünde durdu. İçeride karatahtası olan, sınıfa benzer bir yerde bir grup kadın oturmuştu, Franziska tahtaya ülke ekonomisiyle ilgili bir süreci çiziyor, sesi duyulmuyordu. Defterler kapatıldı, Franziska da ötekilerin yanına oturdu. Bir şey söyledi, bunun üzerine ötekiler güldü, rahat kahkahalarla değil, daha çok kendi kendilerine, iki kadın kollarını birbirinin boynuna dolamıştı, biri pipo içiyordu. Biri yanındakinin yanağından bir şeyin bulaşığını siliyordu. Franziska konuşmayı bıraktı, birkaç kadın el kaldırdı. Franziska elleri saydı, sonra başka birkaç kadın el kaldırdı. Sonunda hepsi alkış yerine parmaklarıyla masalara vurdular. Kadınlar barışçıl bir görünüm oluşturuyordu: Bir grup değil de, ihtiyaç nedeniyle birbirlerine yönelmiş bireyler gibiydiler.

Kadın pencereden uzaklaştı. Boşalmış kasabada yürüdü. Kilise kulesinin çanı çaldı. Kilisenin önünden geçerken içerde ilahi söyleniyordu; org çalıyordu.

Kiliseye girip bir kenarda durdu. Sıraların arasında birçok kişi ayakta duruyor, rahibin söylediği ilahiyi tekrarlıyordu; arada bir öksürdü. Ayakta duranların ortasında bir çocuk oturuyordu, başparmağı ağzında. Org kükrüyordu. Bir süre sonra çıktı kadın.

Üzerine gece inen ağaçlı yoldan siteye doğru ilerledi, bu arada kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi jestler yapıyordu.

Geceleyin mutfakta, yalnız ayakta duruyordu; bir bardak suyu içip bitirdi.

Öğle aydınlığında kadınla Franziska , ikisi de iyice battaniyelere sarınmış, terasta birer salıncaklı sandalyede oturuyorlardı. Kurumuş Noel ağacını parçalayıp ateş yakan çocuklara bakıyorlardı.

Bir süre sonra Franziska : "Anlıyorum tabii, içeri girip bize katılamayışını. Bazan benim de, özellikle sessiz evimden çıkıp toplantıya gideceğim zaman, canım başkalarıyla beraber olmayı istemediği için kendimi birden ölesiye yorgun hissettiğim anlar oluyor..."

Kadın: "'Fakat' demeni bekliyorum."

Franziska : "Eskiden bana da senin gibi olurdu. Örneğin günün birinde konuşamaz olmuştum. Pusulalar yazarak anlaşıyordum. Ya da, açık dolabın önünde saatlerce durup ne giyeceğimi bilmediğim için ağlardım. Bir keresinde bir arkadaşla yolda bir yerlere gidiyorduk, birden durdum, yürümedim. Ben öyle duruyordum, o beni ikna etmeye çalışıyordu. O zamanlar çok daha gençtim tabii... Mutlu olma isteği gelmiyor mu içinden, başkalarıyla birlikte?"

Kadın: "Hayır, mutlu olmayı istemiyorum, memnun olayım yeter. Mutluluktan korkuyorum. Sanırım mutlu olmaya katlanamam, şu kafam dayanmaz. Çıldırır, bir daha da düzelmem, ya da ölürüm. Ya da birini öldürürüm."

Franziska : "Peki hayatın boyunca böyle kalmak mı istiyorsun? Bedeniyle, ruhuyla dostun olacak birini özlemek yok mu?"

Kadın bağırdı: "Olmaz olur mu? Olmaz olur mu? — Ama bu insan kim, bilmek istemezdim. Hep birlikte olsam bile tanımak istemezdim onu. Yalnız bir şey isterdim" -kendine gülermiş gibi gülümsedi- "beceriksiz olmasını, sakar mı sakar biri; kendim de bilmiyorum, niçin." Sözünü yarıda kesti: "Ah Franziska , yeni yetme kızlar gibi konuşuyorum."

Franziska : "Ama ben bir açıklama getirebilirim sakar adam konusuna! Baban da öyleydi, değil mi? Son gelişinde bana masanın üzerinden elini uzatırken hardal çanağına dalmıştı."

Kadın güldü, oynayan çocuk dönüp ona baktı, annesinde alışılmadık bir şey görüyormuş gibi.

Franziska : "Bu bir yana, baban bugün öğleden sonraki trenle geliyor. Ben telgraf çekip gelmesini rica etmiştim. İstasyonda karşılarsınız diye bekliyor."

Kadın, bir aradan sonra: "Yapmamalıydın. Şu an kimseyi istemiyorum. Birileriyle beraber olmak her şeyi öyle zararsız kılıyor ki."

Franziska : "Bana öyle geliyor ki başka insanları artık olsa olsa evindeki yabancı sesler olarak algılar oldun."

Kolunu kadının omzuna koydu. Kadın: "Şu sıra çevirdiğim kitapta Baudelaire'den bir alıntı geçiyor: Anladığı tek siyasal eylem ayaklanmaymış. Birden şu geldi aklıma: Anladığım tek siyasal eylem cinnettir."

Franziska : "Genelde böyle bir şey sırf erkeklerde olur diye bilinir."

Kadın: "Her neyse, Bruno'yla aran nasıl?"

Franziska : " Bruno sanki mutlu olmak için yaratılmışa benzeyen biri. Onun için de bir türlü kavrayamıyor olanları. Tiyatro sahnesinde gibi üstelik! Sinirime dokunuyor. Kapı dışarı edeceğim onu."

Kadın: "Ah Franziska . Herkes için böyle söylersin. Hep de sen olursun terk edilen."

Franziska bir süre sonra, karşı koyar gibi hareketlere giriştikten sonra, şaşkın şaşkın cevap verdi: "Aslında hakkın var!"

Birbirlerine baktılar. Sonra kadın, aralarına düşmanlık girmiş gibi birbirlerine sırt çevirmiş duran çocuklara seslendi -şişman oğlan daha bir üzgün görünüyordu-: "Hey çocuklar, düşmanlık yok bugün!"

Şişman oğlan bir beladan kurtarmışlar gibi gülümsedi, iki çocuk başları eğik de olsa, yan yan da olsa, birbirlerine yaklaşmaya başladılar.

Kadınla çocuk kasabanın çıkmaz sokağa benzeyen istasyonunda bekliyorlardı. Tren gelince baba, solgun benizli, gözlüklü bir yaşlı adam, bir pencerenin arkasından elini salladı. Kendisi uzun yıllar önce başarılı bir yazardı, şimdi de gazetelere küçük çalışmalarının, anekdotlarının kopyalarım gönderiyordu. İnerken vagon kapısını açamadı, kadın kapıyı dışarıdan açıp inmesine yardım etti. Birbirlerini seyrettiler, sonunda sevindiler. Baba omuzlarını kaldırdı, sağa sola bakındı, dudaklarını sildi, trenin metalinden ellerinin kötü kötü koktuğunu söyledi.

Evde baba ile çocuk yerde oturuyorlardı, çocuk adamın yol çantasından kendine gelen hediyeleri çıkardı: Bir pusula, bir zar oyunu. Dışarıdaki, içerideki çeşitli nesneleri göstererek renklerini sordu. Dede sık sık yanlış cevap veriyordu. Çocuk: "Renk körlüğün geçmedi mi hâlâ?" Dede: "Renkleri görmeyi hiç öğrenmedim ben, hepsi bu." Kadın üstünde açık mavi çay takımı olan bir gümüş tepsiyle yanlarına geldi. Çay dökülürken buğular çıkarıyordu, baba çaydanlıkta avuçlarını ısıttı. Otururken cebinden mâdeni paralar ve bir anahtarlık düşmüştü. Kadın dökülenleri kaldırdı: "Gene öylece atıveriyorsun paranı cebine." Baba: "Senin verdiğin cüzdanı daha eve dönerken yolda kaybettim."

Çaylarını içerlerken anlattı baba: "Geçenlerde misafir bekliyordum. Kapıyı açtığımda bir de baktım ki gelen tepeden tırnağa sırılsıklam. Oysa evi daha yeni temizlemiştim! Onu içeri alıp elini sıkarken kendim paspasın üstünde olduğumu, bir gayretle ayakkabılarımı sildiğimi fark ettim, sanki ıslak misafir benmişim gibi." Kıkır kıkır güldü.

Kadın: "Hâlâ kendini öyle ikide bir suçüstü yakalanmış gibi hissediyor musun?"

Baba kıkırdarken, eliyle ağzını kapatarak: "En büyük ayıp, öldükten sonra yatakta ağzı açık yatmak olacak."

Çayı boğazına kaçırdı.

Sonra, kadın: "Bu gece Bruno'nun odasında yatarsın, Baba." Baba cevap verdi: "Zaten yarın gidiyorum."

Akşamleyin oturma odasında yazı yazıyordu kadın; baba uzakça bir yerde, bir şişe şarabın başında oturmuş, ona bakıyordu. Sonra kadına yaklaştı; kadın başını kaldırıp baktı, rahatsız olmamıştı. Adam ona doğru eğilip: "Hırkanın bir düğmesi eksik, onu fark ettim." Kadın hırkayı çıkarıp verdi.

Makinada yazmasını sürdürürken adam otel eşantiyonu bir dikiş takımından çıkardığı iğne iplikle düğmeyi dikti. Arada bir gene başını kaldırıp kadına bakıyordu. Kadın farkına varıp soran bakışlarla babasına baktı. Adam özür diledi, sonra: "O kadar güzelleştin ki, Marianne !" dedi. Kadın gülümsedi.

Kadın işini bitirdi; birkaç düzeltme daha yaptı. Baba boş yere, ikinci bir şarap şişesini açmak için uğraştı. Kadın yardımına koştu. Adam, ona da bir bardak getirmek için mutfağa gitti. Kadın arkasından seslenip bardakların nerede olduğunu söyledi; bunun üzerine uzun bir süre patırtılar duyuldu, sonra sessizlik, sonunda kadın yardım etmek için mutfağa yollandı.

Karşı karşıya oturmuş şarap içiyorlardı. Baba eliyle hareketler yaptı. Kadın: "Konuşsana. Konuşmak için geldin ya. Öyle değil mi?"

Baba ellerini oynatmaya devam etti, boşver gibilerden bir işaret yaptı: "Biraz çıkalım mı?" Elleriyle çeşitli yönleri gösterdi, sonra anlattı: "Sen çocukken benimle yürüyüşe çıkmayı istemezdin hiç. Ne zaman ’yürüyüş’ kelimesini kullansam keyfin kaçardı. Ama bir 'akşam yürüyüşü' söz konusu oldu mu hemen hazırdın."

Geceleyin caddeye çıkan yolun üzerinde, garajların önünden, telefon kulübesine doğru yürüyorlardı, otomobillerin kaputlarından çıtırtılar duyuluyordu. Kulübenin önünde, "Hemen telefon etmem gerek," dedi baba. Kadın: "Evden de edebilirsin." Baba sadece: "Hanım arkadaşım bekliyor!" dedi ve kulübeye giriverdi. Çizgili buzlu camın ardında bir karaltı halinde bol el kol hareketleriyle konuşmasını yaptı.

Yokuş yukarı, uyku sessizliğine gömülmüş sitenin kenarından yürüdüler; yalnız bir kere çekilen bir sifonun şarıltısı duyuldu.

Kadın: "Ne diyor hanım arkadaşın?"

Baba: "İlaçlarımı alıp almadığımı soruyor."

Kadın: "Geçen yılki kadın mı?"

Baba, birkaç el hareketi yaparak: "Şimdiki başka bir şehirde oturuyor."

Sitenin, ormanın başladığı üst kenarı boyunca yürüyorlardı. Küçük taneler halinde yağan kar hışırtıyla kuru meşe yaprakları arasından düşüyor, donmuş köpek sidiği gölcüklerinin üstünde birikiyordu.

Durup ovadaki ışıkları seyrettiler. Ayaklarının altındaki kutu kutu evlerden birinde birisi piyano çalmaya başladı: " Für Elise ".

Kadın sordu: "Baba, memnun musun?" Baba başını salladı, sonra da bu yeterli değilmiş gibi: "Hayır."

Kadın: "Peki, nasıl yaşamalı bir fikrin var mı?"

Baba: "Aman, bırak bunları n'olur !"

Orman kıyısından yürümeye devam ettiler; kadın bazan başını kaldırıyordu, kar taneleri düşüyordu yüzüne. Ormanın içlerine doğru baktı, hiçbir hareket yoktu, o kadar hafif yağıyordu kar. Ta uzakta seyrek dikilmiş ağaçların ardında bir havuzun pırıltısı görülüyordu, havuza cılız bir su dökülüyor, dökülürken de ince sesi yankılanıyordu.

Kadın sordu: "Hâlâ yazıyor musun?"

Baba güldü: "Ömrümün sonuna kadar yazacak mıyım diye merak ediyorsun, değil mi?" Ona doğru döndü: "Sanırım günün birinde yanlış yöne doğru yaşamaya başladım - bunun da sorumlusu savaştır ya da herhangi bir dış olaydır demek istemiyorum. Kimi zaman yazmak bahaneymiş gibi geliyor." Kıkırdadı. "Kimi zaman da öyle gelmiyor tabii. Öyle birbaşmayım ki, çoğu zaman akşamlan uyumadan önce düşüncelerime girecek kimse olmuyor, sırf gündüz kimseyle beraber olmadığım için. Peki nasıl yazar insan düşüncelerine giren hiç kimse yoksa? Öte yandan, sözgelimi o kadınla zaman zaman buluşuyorsam, sadece başıma bir şey gelirse bulabilsinler diye, cenazem uzun uzadıya ortalıkta kalmasın diye." Kıkırdadı.

Kadın. "Bırak bu şakaları."

Baba yukarı, ormana doğru bir işaretle: "Arkadaki dağ hiç görülmüyor," dedi.

Kadın: "Ağladığın oluyor mu bazan ?"

Baba: "Bir kere, evet - bir yıl önce, bir akşam öyle evde otururken. Sonra canım dışarı çıkmak istedi!"

Kadın: "Zamanın geçmek bilmediği oluyor mu, gençliğindeki gibi?"

Baba: "Of, her zamankinden fena? Her gün bir kere zamana takılıp kalıyorum, diyebilirim. Örneğin şimdi: Kaç saat oldu karanlık basalı, bana hep gece yeni başlayacakmış gibi geliyor."

Kollarını başının etrafında döndürdü.

Kadın onun bu hareketini taklit etti, ne anlama geldiğini sordu.

Baba: "Başıma kalın örtüler sardım, uzun geceyi düşünerek."

Bu kez kıkırdamadı, doğru dürüst güldü: "Senin de sonun benimki gibi olacak, Marianne . Ayrıca belirteyim, bunu söylemekle buradaki misyonumu yerine getirmiş bulunuyorum."

Gülümsediler, kadın: "Soğuk, değil mi?"

Sitenin öbür tarafındaki yoldan bayır aşağı yürüdüler.

Baba bir ara duraladı, işaret parmağını kaldırdı. Kadın ilerlerken döndü, sadece: "Her aklına bir şey geldiğinde durmasana baba, çocukken de sinirimi bozardı bu huyun."

Ertesi gün, yakındaki alışveriş merkezindeki büyük bir mağazanın kadın giyimi bölümünden geçiyorlardı. Bir satıcı kadın, prova kabininden yeşil bir kostümle çıkıp ortalıkta bakınmakta olan yabancı bir kadına, "Bu size harika uydu," dedi. Baba yanlarına yaklaştı: "Ama doğru değil ki bu

söylediğiniz. Elbise bir rezalet. Hiç mi hiç yakışmadı hanıma." Kadın bir çabuk yanlarına geldi, babasını çekti, uzaklaştılar.

Yürüyen merdivene bindiler, merdivenin sonunda ayağı takıldı babanın. Yürürlerken, kadına bakarak: "Birlikte bir resim çektirmeden edemeyeceğim. Bir otomat var mı burada?" Fotoğraf otomatının önüne geldiklerinde bir adam fotoğraf banyosunu değiştirmekle uğraşıyordu. Baba aygıtın dışına konmuş örnek fotoğraflara doğru eğildi: Gülümsemek üzere kıvrılan dudaklarının arasından dişleri görülen, gençten bir adamın ardarda dört pozu; resimlerin birinde bir de kız vardı yanında. Baba banyoyu değiştirip sandığı kilitleyen, sonra da doğrulan adamı seyrediyordu; sonra resimleri göstererek, şaşırmış gibi: "Ama bu sizsiniz, değil mi?"

Adam, fotoğraflarının yanıbaşında duruyordu: bu arada çok daha yaşlanmış, saçı hemen hemen hiç kalmamıştı, gülümseyişi de başkaydı. Başını sallamakla yetindi. Baba, kız hakkında bir soru sordu, ama adam eliyle sadece, arkasına bir şey atıyormuş gibi bir hareket yapıp uzaklaştı.

Resimler çekildikten sonra almak için beklerken oralarda dolaştılar; baba birçok şeylerin önünde durup bakıyordu. Tam otomata döndüklerinde bir resim şeridi çıkıyordu. Kadın uzanıp aldı; ama resimlerdeki hepten yabancı bir adamdı.

Çevresine bakındı: Resimdeki adam karşısındaydı: "Sizin resimler çoktan hazır," dedi adam, "izninizi almadan baktım. Özür dilerim." Resimleri değiştiler. Baba uzun uzun adamın yüzüne baktı: "Siz oyuncusunuz, değil mi?"

Adam ses çıkarmadan başıyla evet işareti yaptı, bakışlarını kaçırarak: "Ama şu anda işsizim."

Baba: "Söyleyeceğiniz şeyden utanıyorsunuz hep. Utandığınız için de yersiz kaçıyor söylediğiniz."

Adam güldü, gene bakışlarını öte yana döndürdü.

Baba: "Özel hayatınızda da öyle korkak mısınız?"

Adam önce gülüp bakışlarım kaçırdı, sonra hemen gene babaya döndü.

Baba: "Sizin yanlışınız, öyle sanıyorum ki, hep kendinizden bir şeyleri kendinize saklamanız. Bir oyuncu için yeteri kadar utanmaz değilsiniz. Şu Amerikan filmlerindeki gibi biri olmak istiyorsunuz, ama hiçbir riske de girmiyorsunuz. Onun için poz kesip duruyorsunuz sadece."

Adam kadına baktı, ama kadın katılmadı. Baba: "Benim kanım şu ki, siz adamakıllı koşmayı öğrenmelisiniz, adamakıllı haykırmayı, ağzını açmayı. Benim gözlediğim, siz esnerken bile ağzınızı açmaya cesaret etmiyorsunuz." Karnına bir yumruk indirdi, adam iki büklüm oldu. "Antrenmanlı da değilsiniz. Ne zamandır işsizsiniz?"

Adam: "Günleri hiç saymıyorum artık."

Baba: "Bundan sonraki filminizde beni anladığınızı gösteren bir işaret yapın."

Adam yumruğunu avucuna vurdu. Baba bu hareketi taklit ederek: "Tastamam öyle işte!" Sonra uzaklaştı, bu arada arkasına dönerek: "Sizi keşfeden olmadı ki daha! Beni sevindiriyor filmden filme yaşlandığınızı görmek."

Oyuncuyla kadın babanın arkasından baktılar, sonra vedalaşmak için el sıkıştılar, aynı anda da hafif bir elektrik şokuyla irkildiler.

Kadın: "Kışın her şey elektrikleniyor."

Birbirlerinden ayrılacakken aynı yöne gidecek olduklarını fark ettiler; böylece konuşmadan yan yana yürüdüler. Otoparkın önünde, bu arada babaya da yetişmişlerdi, başlarını eğerek bir kere daha vedalaştılar, ama gene bir süre beraber yürüdüler, çünkü arabaları neredeyse yan yana duruyordu.

Arabada giderlerken kadın adamın yanlarından geçtiğini gördü; ileriye bakıyordu; kadın saptı.

Kadın, baba ve çocukla istasyonda duruyordu. Tren yaklaşırken: "Bana iyi geldi burada olman, Baba," dedi. Daha da konuşacaktı, ama sadece bir şeyler geveledi. Baba çeşitli el kol hareketleri yaptı, sonra, yol çantasını yerinden kaldıran çocuğa: "Biliyorsun, renkleri hâlâ ayırdedemiyorum . Ama bilmelisin ki, hâlâ yapmadığım bir şey daha var: Bunca ihtiyarlığıma rağmen evde terlik giymiyorum, hem bununla da neredeyse gurur duyuyorum. Çevik adımlarla, ayağı takılmadan, geri geri basamakları tırmandı; bu arada hareket etmiş olan trenin içinde kayboldu. Çocuk: "Hiç de öyle beceriksiz değil ama!" Kadın: "Hep beceriksizmiş gibi davranmıştır."

Boş peronda duruyorlardı - bir sonraki tren ancak bir saat sonra gelecekti; başlarını çevirip kasabanın arkasında çok hafif bir eğimle yükselen dağa baktılar. Kadın: "Yarın çıkalım oraya! Ben daha hiç çıkmadım tepeye." Çocuk başını salladı. Kadın: "Ama pek oyalanamayız. Günler çok kısa daha. Pusulayı al yanına."

İkindi üzeri yakındaki bir hayvanat bahçesindeydiler, etraflarında konuşmadan çitlerin arasında dolaşan birçok insan. Sadece, insanı garip gösteren aynaların olduğu salonda birkaç kişi durmuş gülüyordu. Güneş battı, bahçeyi gezenlerin çoğu çabuk çabuk çıkışa doğru yürüdüler. Kadınla çocuk bir kafesin başında durmuş, bakıyorlardı. Karanlık basmaktaydı; rüzgâr çıkmıştı, hemen hemen yalnızdılar. Kadın, üzerinde çocuğun elektrikli bir otomobille daireler çizdiği bir beton yüzeyin kenarında oturuyordu.

Kadın ayağa kalktı, çocuk seslendi: "Öyle güzel ki burası. Ben daha eve dönmek istemiyorum." Kadın: "Ben de. Sırf çok güzel olduğu için ayağa kalktım zaten."

Batı yönünde alt köşesinin sarılığı henüz kaybolmamış olan akşam göğünü seyretti, öndeki yapraksız ağaçları daha bir kel gösteriyordu gökyüzü. Rüzgâr ansızın ötelerden birkaç kuru yaprak savurdu beton pistin üstüne, başka bir mevsimden getirir gibi.

Evlerinin kapısına vardıklarında hava kararmıştı. Mektup kutusunda bir mektup vardı. Kadın adresi okuyup mektubu çocuğa verdi. Anahtarı sokak kapısının kilidine soktu, ama açmadı. Çocuk bekliyordu; sonunda sordu: "Girmiyor muyuz?"

Kadın: "Ah, biraz daha kalalım açık havada!"

Uzun zaman sokak kapısının önünde durdular. Elinde evrak çantasıyla bir adam geçti önlerinden, başını çevirip çevirip onlara baktı.

Akşam, kadın mutfakta yemeği hazırlar ve arada bir yazdıklarını düzeltmek için oturma odasına girip çıkarken çocuk kendi kendine, alçak sesle mektubu okuyordu: "Sevgili Stefan ! Seni dün okuldan eve giderken gördüm. Önümde arkamda başka bisikletler vardı, duramadım. Şişman arkadaşını mengeneye almıştın." Bunu okurken gülümsedi çocuk. " Bazan bana sanki sen hiç olmamışın gibi geliyor. Seni yakından görmeyi ve -burada kaşlarını çattı okuyan çocuk- üstünü başını koklamayı isterdim..."

Gece kadın yalnız oturma odasında oturuyor, müzik dinliyordu, hep aynı plağı:

" The Lefthanded Woman "

Başkalarıyla beraber çıktı kadın
bir metro dehlizinden

Başkalarıyla bir şeyler yedi bir büfede
Başkalarıyla oturup bekledi
Bir çamaşır salonunda
ama bir kere yalnız gördüm onu önünde
dururken bir gazete bayiinin
Başkalarıyla bir işhanından çıktı
Başkalarıyla itiş kakış yanaştı
bir pazar yeri tezgâhına
Başkalarıyla birlikte oturdu
bir kum havuzunun karşısında
ama bir kere gördüm onu pencereden
tek başına satranç oynarken
Başkalarıyla bir parkın çimenine uzandı
Başkalarıyla güldü lunaparkın
aynalı çadırında
başkalarıyla bağrıştı zincirli salıncakta
Sonra da onu yalnız bir daha
ancak düşlerimden geçerken gördüm
Ama bugün kapısız evimde benim:
telefonun ahizesi bir de baktım ters konmuş
kurşunkalem bloknutun solunda
yanında çay fincanı, sapı sola dönük
yanında tersinden soyulmuş bir elma
(sonuna kadar soyulmamış)
Perdeler sol taraftan açılmış
Anahtar da ceketin sol cebinde
Ele verdin kendini bak işte, solak kadın!
Yoksa bana bir işaret miydi bunlar?

Seni YABANCI BİR KITADA görmek isterdim

Çünkü ancak orada yalnız görürüm seni
başkalarının arasında
Sen de BENİ görürsün binlerce başka insan arasında
O zaman birbirimize doğru yürürüz en sonunda

Sabah kadınla çocuk, pek dağa göre olmayan giysilerle, -dağ da pek yüksek değildi- evden çıktılar. Sokaklardan, öbür bungalovların arasından geçtiler; bir kere, hemen hemen hepsi penceresiz olan cephelerden birinin karşısında, kahverengi bir kapının önünde durdular, kapının yanında sanki dev bir lahiti süsler gibi sağlı sollu, siyah ayaklı birer fener vardı.

Hafifçe yükselen, güneşi ancak ölgün bir lamba gibi görebildikleri bir orman yolundan ilerlediler. Yoldan saparak bir bayır tırmandılar, kış boyunca suyu boşaltılmış bir balık göletinin yanından geçtiler. Ormanın ortasında, taşları yarı yarıya toprağa gömülmüş bir Yahudi mezarlığının önünde durdular. Yukarılarda rüzgâr ıslık çalıyordu, öyle tizdi ki sesi, insanın kulaklarını acıtıyordu. Kar biraz daha aşağıda is taneleriyle beneklenmişken buralarda bembeyaz olmuştu; köpek izleri yerine karacaların izleri.

Bir açıklığı geçtiler, kenarında karacalar birbirlerine sokulmuş duruyorlardı; çok yüksek olmayan karın içinden sararmış otların uçları çıkıyordu daha, rüzgârda eğiliyorlardı.

Yukarı çıktıkça ortalık aydınlandı, ikisinin de yüzü dallardan çizilmiş, terlemişti. Tepede -pek uzun sürmemişti yol- iri bir kayanın kuytusunda oturup kuru otlarla ateş yaktılar.

öğle sonrasının erken saatleriydi; ateşin başına oturmuş aşağı, güneşin altında ara sıra bir arabanın parladığı ovaya bakıyorlardı; çocuğun elinde pusula vardı. Bir kere aşağıda bir yerde bir ışık alev gibi parladı, sonra söndü: Birçok kapalı pencere arasında bir tek açık pencere.

Öyle soğuktu ki, ateşten yükselen dumanlar taşın kuytusundan çıkar çıkmaz is taneleri halinde dağılıyor, hemen yok oluyordu. Küçük bir torbada getirip közde kızarttıkları patatesleri yiyorlar, termostan sıcak kahve içiyorlardı. Kadın, kımıldamadan ovaya bakan çocuğa döndü. Hafifçe sırtını okşadı, bu sanki şu anda yapılacak en doğal şeymiş gibi güldü o da.

Bir süre sonra kadın: "Bir keresinde deniz kenarında oturup saatlerce dalgalan seyretmiştin, hatırlıyor musun?" Çocuk: "Tabii. İyice karanlık olmuştu, ama ben gitmek istemiyordum. Siz kızmıştınız otele gidemediğiniz için. Üstünde yeşil bir elbise vardı, beyaz, yenleri dantel bir bluz; bir de geniş kenarlı bir şapka, öyle bir rüzgâr vardı ki, şapkayı tutman gerekiyordu. O kumsalda deniz kabuğu yoktu, sırf yuvarlak taşlar."

Kadın: "Sen hatırlamaya başladıkça eskiden yaptığım bir şeyi hatırlayıp beni suçlayacaksın diye bir korku düşüyor içime."

Çocuk: "Ertesi gün Bruno seni şakadan, elbiselerinle, ayakkabılarınla denize itmişti. Kahverengi ayakkabıların vardı ayağında, bir düğmeyle iliklenen."

Kadın: "Peki, bir akşam evin önündeki kum havuzunda hiç ses çıkarmadan sırtüstü yattığını da hatırlıyor musun?"

Çocuk: "Hiç öyle bir şey hatırlamıyorum."

Kadın: "Şimdi bende öyleyse hatırlama sırası! Ellerini başının altına koymuş, bir bacağını bükmüştün. Yazdı, bulutsuz bir gece, aysız, gökte yıldızlar. Sen öyle sırtüstü kumda yatıyordun, insan sana bir şey demeye korkuyordu."

Çocuk bir süre sonra: "Herhalde kum havuzu öyle sakin olduğu için."

Sadece bakıyor ve yiyorlardı. Kadın birden güldü; başını salladı. Sonra anlattı: "Yıllar önce Amerikalı bir ressamın resimlerini görmüştüm, bir dizi halinde on dört resim, İsa'nın çilesinden sahneler - biliyorsun, Zeytin Dağı'nda kanlı terler döküşü, eziyete uğrayışı filan... Ama bu resimler sırf siyah beyaz yüzeylerden ibaretti, üzerinden enine boyuna siyah çizgilerin geçtiği beyaz bir fon. Sondan bir önceki sahne -'İsa çarmıhtan indiriliyor- hemen hemen bütünüyle siyah boyanmıştı, İsa' nın mezara indirildiği son sahneyse birden, bembeyaz. Şimdi geliyor işin garip yanı: Bu resim dizisinin önünden yavaş yavaş yürüyordum, son resmin, bembeyaz olanın önüne geldiğimde, kısacık bir an, beyazın üstünde bir önceki siyahımsı resmin kırpışan izini gördüm, bir anlığına, sonra da sadece beyaz resmi."

Bakıyorlar, yiyorlar, içiyorlardı. Çocuk ıslık çalmaya çalıştı, ama soğukta başaramadı. Kadın: "Bir de resim çekelim, gitmeden."

Çocuk acayip biçimli, eski bir polaroid makinasıyla kadının resmini çekti. Kadın iyice alçaktan görülüyor, aşağıya doğru bakıyordu, arkada gökyüzü; ağaçların tepeleri bile neredeyse girmemişti resme. Kadın birden korkmuş taklidi yaparak bağırdı: "Çocuklar büyükleri böyle görüyor demek!"

Evde banyoda küvete girdi kadın, çocuk da ona katıldı. İkisi de arkalarına dayanıp gözlerini kapadılar. Çocuk: "Hâlâ dağdaki ağaçları görüyorum." Sudan buhar yükseliyordu. Site şimdi alacakaranlıkta, arkasında yükselen ormanın parçası gibi duruyordu. Banyoda ıslık çalıyordu çocuk, kadınsa neredeyse sert denebilecek bir ifadeyle onu seyrediyordu.

Gece yazı makinasının başında sırtı dik oturuyor, hızla yazıyordu.

Gündüzün kadın, küçük kasabanın yayalara ayrılmış bölgesinde, bir sürü insanla birlikte yürüyordu,

elinde ezik büzük, çok kullanılmış olduğu belli olan plastik bir çanta. Önünde yürüyenlerin arasında Bruno vardı. Bruno ilerlerken kadın da onu izledi. Bir süre sonra adam, sanki rastlantı sonucuymuş gibi arkasına döndü;

kadın hemen: "Şu ilerdeki dükkânda tam sana göre bir kazak gördüm geçenlerde," dedi; koluna giriverdi, beraberce dükkâna gittiler, içeride bir satıcı kadın, arkasında bir vitrin mankeni, gözleri kapalı oturmuş, bir hayli kızarmış, pütürlü elleri kucağında dinleniyordu; kaşları gevşetse cam acıyacakmış gibi çatılmıştı; dudaklarını sarkıtmıştı. İçeri girerlerken yerinden kalktı, bu arada sandalyeyi devirdi; ayağı yerde duran bir elbise askısına takıldı.

Aksırdı, gözlüğünü taktı; gene aksırdı.

Kadın yavaş yavaş , yatıştırmak istercesine: "Geçen hafta vitrinde gri kaşmir bir erkek kazağı görmüştüm," dedi.

Kadın parmağını raflarda gezdirerek arandı. Satıcının omuzunun üstünden raflara bakan kadın kazağı bulup çıkardı, denemesi için Bruno'ya verdi. Bir köşeden, yerdeki bir sepetten bebek ağlaması duyuldu. Satıcı kadın: "Yaklaşmaya cesaret edemiyorum, bu nezleyle." Kadın gidip çocuğu yatıştırdı, sepetin üstüne eğilmesi yetti bunun için. Bruno kazağı giydi, satıcı kadına baktı; satıcı kadın şöyle bir omuz silktikten sonra, uzun uzun sümkürdü. Kadın ona alçak sesle kazağı çıkartmamasını söyledi. Bruno parasını verecekti, ama kadın olmaz anlamında başını salladı, parmağıyla kendini gösterdi, kadına bir banknot verdi. Satıcı kadın boş kasayı gösterdi, o gene alçak sesle paranın üstünü almak için yarın uğrayacağını söyledi. "Ya da siz bana buyrun . Evet, gelin, buyrun bana!" Çabucak adresini yazdı. "Bebekle tek başınasınız değil mi? Bir butiğe girince makyajlı bir hortlaktan farklı birini görmek iyi geliyor. Kusura bakmayın hakkınızda konuştuğum için, sanki bana düşermiş gibi; sanki bilirmişim gibi hakkınızda ne söyleneceğini."

Çıkarlarken kadın bir cep aynası çıkarıp yüzüne baktı; burnuna içinde nezle ilacı olan bir çubuk tuttu, bununla dudaklarının üzerinden geçti.

Dışarıda kadın Bruno'ya : "Demek hâlâ yaşıyorsun," dedi.

Bruno , neredeyse şen bir sesle cevap verdi: "Bazı öğle sonraları ben de şaşıyorum hâlâ varolduğuma . Ayrıca, dün fark ettim sensiz olduğum günleri saymayı bırakmışım artık." Güldü: "Bir rüya gördüm, herkes birbiri ardından deliriyordu. Ama piyango gene birine vurdu mu, o kimse öyle gözle görülür biçimde hayatından tad almaya başlıyordu ki, biz geride kalanların vicdan azabı duyması gerekmiyordu. - Stefan beni soruyor mu?"

Kadın, kazağın arkasından fiyat etiketini koparırken: "Gelsene bir gün." Sonra ayrıldı, Bruno da başka bir yöne doğru uzaklaştı.

Kafede bir günlük gazete okuyor, bu arada kendi kendine mırıldanıyordu kadın. Oyuncu yaklaşarak karşısında durdu: "Arabanızı gördüm dışarda , park yerinde."

Kadın şaşırmadan ona baktı ve: "Uzun zamandır ilk defa bir gazete aldım elime. Dünyada ne olup bittiğinden haberim yoktu. Hangi aydayız kuzum?"

Oyuncu yanına oturdu: "Şubat."

" Peki hangi kıtada yaşıyoruz?"

"Kıtalardan herhangi birinde."

Kadın: "Adınız var mı sizin?" Oyuncu adını söyledi; sonra yana doğru bakıp güldü, masadaki bardakları ileri geri itti. Sonunda bakışlarını gene kadının yüzüne çevirip: "Ömrümde bir kadının peşine düştüğüm olmamıştı hiç. Sizi günlerdir arıyorum. Yüzünüz öyle yumuşak ki - sanki bir gün hepimizin öleceğinin her an farkındaymışsınız gibi! Kusura bakmayın, aptalca şeyler söylüyorsam." Başını salladı. "Ah, her söylediğimi de hemen geri almak isterim böyle! Son günlerde sizi özlemekten içim içime sığmadı. Lütfen kızmayın bana. Bana öyle özgünsünüz gibi geliyor ki, öyle bir" -güldü- "hayat çizgisi var ki yüzünüzde! Yanıp tutuşuyorum sizin için, içimde her şey sizin ateşinizi taşıyor. Belki uzun zaman işsiz kaldığım için

ölçüyü kaçırdığımı düşünüyorsunuz? Ama bir şey söylemeyin. Benimle gelmelisiniz. Beni yalnız bırakmayın. Nasıl da yitik hayatlarmış bu bizimkiler, şimdiye kadar, değil mi? Bir tramvay durağında okudum: 'O' seni seviyor, seni 'O' kurtaracak, hemen sizi düşündüm: Hayır, 'O' değil, BİZ birbirimizi kurtaracağız. İsterdim ki sizi dört bir yanınızdan kuşatayım, her yanda varlığınızı hissedeyim, size dokunmadan sıcaklığınızı elimde hissedeyim! Gülmeyin bana. Ah ne kadar arzuluyorum sizi. Sizinle beraber olmak, şimdi hemen, tümüyle, hiç bitmemecesine!"

Işıl ışıl bir şehir otobüsü geçti gecenin içinden, birkaç yaşlı kadın yolcuyla, büyük bir meydanın çevresini dolaştı yavaş yavaş , karanlıkta kayboldu; tutamakları boş boş sallanıyordu.

Kadınla çocuk akşam oturma odasında oturmuş karşılıklı zar atıyorlardı. Dışarıda fırtına vardı; kapıları sarsıyordu. Bazan ikisi de oyunu bırakıp fırtınanın uğultusuna kulak kabartıyorlardı.

Telefon uzun uzun çaldı. Sonunda çocuk gidip açtı, dinledi, "Şimdi canım konuşmak istemiyor," dedi. Kadına: " Bruno gelmek istiyor, öğretmenle." Kadın onayladığını belirten bir işaret yaptı, çocuk telefona: "Evet, ben uyanık olacağım."

Sonra, oyunlarını sürdürürlerken zil çaldı, bu sefer kapının zili.

Dışarıda yayımcı duruyordu, kapıyı açan çocuğa: "Bil bakalım nedir: Küçüktür, gözleri uykulu uykulu bakar, çocuk programından sonra hâlâ ayaktadır."

Geniş adımlarla kadına doğru geldi, kucakladı onu.

Kadın: "Gene o yitik yazarınızdan mı geliyorsunuz?"

Yayımcı: "Yitik bir yazar yok. Hiç de olmadı."

Paltosunun cebinden bir şişe şampanya çıkardı, arabada birkaç şişe daha olduğunu söyledi.

Kadın: "Şoförü de çağırsanıza!"

Yayımcı el salladı, aradan kısa bir süre geçtikten sonra şoför belirdi dairenin açık kapısında, pabuçlarını sildikten sonra çekingen çekingen içeri girdi.

Yayımcı: "Gelin siz de bir bardak için."

Kadın: "Ya da iki."

Kapının zili gene çaldı, şoför açtığında butikteki satıcı kadın göründü, gülümsüyordu, güzelleşmişti.

Herkes oturma odasında oturuyor, ayakta duruyor, şampanya içiyordu. Çocuk zar atmaya devam ediyordu. Müzik. Yayımcı uzun uzun önüne baktı; sonra bakışlarını bir bir odadakilerin üzerinde dolaştırdı; sevinmişe benziyordu, şoförün boşalan bardağını doldurdu. Şimdi gene telefondu çalan. Kadın koştu, açar açmaz: " Sîzsiniz , değil mi? - Sesiniz o kadar yakın ki. Köşedeki telefon kulübesindesiniz, belli oluyor!"

Kapı zili kısacık çınladı, sanki dışarıdaki bir tanıdıkmış gibi.

Kadın ötekilere başıyla kapıyı açmaları için işaret ederek telefona konuştu: "Hayır, yalnız değilim. Duyuyorsunuz ya. Ama gelin canım. Gelin!"

Açılan kapıdan Bruno'yla Franziska girdiler.

Franziska kadına: "Biz de sanıyorduk ki, dünyanın en yalnız insanını bulacağız burada."

Kadın: "Özür dilerim, bir rastlantı sonucu bu akşam yalnız değilim."

Franziska , çocuğa: "Benim de bir adım var. Onun için bir daha benden söz ederken biraz önce telefonda söylediğin gibi, 'öğretmen' deme."

Yayımcı: "Öyleyse ben de şimdiden sonra hep 'yayımcı' diye çağrılmak istemiyorum, benim adım Emst ."

Kadın Bruno'yu kucakladı.

Yayımcı yanlarına gelip Franziska'ya , "E haydi biz de kucaklaşalım" dedi, cevap beklemeden sarılmıştı bile.

Kadın kapının önüne, sokağa çıktı, aşağıdan oyuncu yavaş yavaş eve doğru geliyordu. Kadın onu, bir şey söylemeden içeri aldı.

Bruno bir süre onu süzdükten sonra: "Siz misiniz arkadaşı?" Sonra da: "Benim karımla yatıyorsunuz demek, ha? En azından niyetiniz o, değil mi?"

Bürodaki gibi dikmişti bakışlarını: "Siz herhalde şu ufak araba kullanan, arka koltukta hep o çıplak resimli politik dergilerden bulunduran cinstensiniz?”

Dik dik bakıyordu. "Ayakkabılarınız da boyalı değil. Ama hiç değilse sarışınsınız. Gözleriniz de mavi mi bari?" Aynı biçimde bakmaya devam etti, sonra birden gevşedi; kadın sakin sakin yanlarında duruyordu.

Bruno : "Biliyor musunuz, ben öyle laf olsun diye konuşuyorum, bir anlamı yok."

Hepsi de oturma odasındaydılar. Yayımcı satıcı kadınla dans ediyordu. Şoför şampanya şişeleriyle arabadan geldi. Sonra bardağını tokuşturarak her birini tek tek dolaştı.

Çocuk aralarında, yerde oynuyordu. Bruno yanına çömelip seyretmeye başladı.

Çocuk: "Benimle oynar mısın?"

Bruno : "Ben bu akşam oyun oynayamam." Birkaç kere zar attıktan sonra: "Gerçekten, bu akşam oyun oynayamam!"

Yayımcıyla Franziska , ellerinde dolu bardakları, birbirlerinin çevresinde dönüp duruyorlardı.

Bruno banyoda çocuğun ayak tırnaklarını kesti.

Yayımcıyla Franziska koridorda karşılaştılar, birbirlerine gülümsediler.

Bruno , yatağında yatan çocuğun yanıbaşında ayakta duruyordu. Çocuk: "Ne kadar garip hepinizin böyle sessiz olması!" Bruno hâlâ aynı yerde duruyordu, sadece başını yana eğmişti; sonra ışığı söndürdü.

Kadınla birlikte koridoru geçip ötekilerin yanına yürüdü. Oyuncu karşılarından onlara doğru geldi, bunun üzerine Bruno kolunu karısının omuzuna koydu; sonra gene indirdi.

Oyuncu kadına kendisini aradığını söyledi.

Hepsi oturma odasında oturuyor; az konuşuyorlardı. Gene de, zaman geçtikçe, kimsenin yüreklendirmesi olmasa da, oturdukları yerde birbirlerine yaklaşıyor gibiydiler, bir süre böyle kaldılar.

Satıcı kadın başını arkasına dayayıp: "Ne de uzun bir gündü bugün! Kafamdan sanki gözlerim gitmiş de sırf delikleri kalmış gibi geldi, acıyan, yanan delikler. Şimdi diniyor acısı, ben de yavaş yavaş bir şeyler görür gibi oluyorum."

Yanındaki şoför bir hareket yaptı, sanki ellerini kadının saçlarında gezdirecekmiş gibi; sonra elini indirdi.

Yayımcı satıcı kadının önünde diz çöktü, tek tek parmak uçlarını öptü.

Şoför birbiri ardınca herkese cüzdanından çıkardığı fotoğrafları gösteriyordu.

Franziska satıcıya: "Niçin bir partiye girmiyorsunuz?"

Satıcı kadın susmakla yetindi, sonra birden Franziska'yı kucakladı; Franziska onun kollarından sıyrıldı, kadına bakarak: "Yalnızlık en buz gibi, en iğrenç acıyı doğurur: Gerçeklikten kopmuşluğun acısı. İnsanın o zaman binlerine ihtiyacı olur, bize durumun henüz o kadar da kötü olmadığını gösterecek binlerine."

Şoför hızlı hızlı başını sallayarak onayladı, yayımcıya baktı; yayımcı ellerini kaldırarak: "Ben itiraz etmedim."

Satıcı kadın müziğe uyarak mırıldanıyordu; sonra yere yatarak ayaklarını uzattı.

Şoför elinde bir not defteriyle geldi, hepsinin resimlerini yapmaya başladı.

Franziska ağzını açacak oldu, ama şoför: "Lütfen kımıldamayın!" dedi. Franziska gene kapadı ağzını.

Hepsi susuyordu; sonra içkilerinden içtiler; gene sustular.

Birdenbire aynı anda güldü herkes.

Bruno oyuncuya: "Farkında mısınız siz benim yerimde oturduğunuzun?"

Oyuncu sandalyesini değiştirmek için kalktı. Resim yapmakta olan şoför, sert: "Olduğunuz yerde kalın!"

Bruno , oyuncu gene yerine otururken altından sandalyesini çekti, sırtüstü düştü adam.

Oyuncu yavaş yavaş ayağa kalktı; sonra, oldukça kararsız bir hareketle Bruno'ya doğru bir tekme attı.

Şoför yerde yuvarlanan iki adamı ayırmaya çalışıyordu.

Satıcı kadın gözlüğünü taktı.

Fransizka'yla yayımcı bakıştılar; sonra yayımcı bir zamanlar savaştayken batan bir gemiden kurtulduğunu anlattı.

Kadın pencereden bakıyordu; bahçede ağaçların tepeleri hızla sallanıyordu.

Şoför bir ilkyardım çantasıyla arabadan geldi.

İkisini tokalaştırdı, bu durumda kalmalarını işaret ederek geri geri uzaklaştı, resimlerini yapmaya başladı. Bruno ile oyuncunun yüzleri hareketlendi, ama şoför seslendi hemen: "Gülmek yok!"

Satıcı ile Franziska yanlarına gelerek havlularla iki adamın yüzünü gözünü sildiler.

Şoför bitirdiği resmi elden ele dolaştırdı.

Kadın ile Bruno terasta duruyorlardı. Bruno bir süre sonra sordu: "Bundan böyle nasıl yaşayacağını biliyor musun?"

Kadın cevap verdi: "Hayır. Bir keresinde bir an için gelecekteki hayatım apaçık gözlerimin önünde canlandı, ta içime kadar işleyen buz gibi bir soğuk hava esti o anda."

Ayakta duruyor, garajların önündeki rüzgârda plastik torbaların savrulduğu açıklığa bakıyorlardı. Yoldan gene o orta yaşlı kadın geçiyordu, köpeği yoktu, mantosunun altında uzun gece elbisesi, hemen terastakilere selam verdi, iki elini de sallayarak, her şeyi biliyormuş gibi; selamına beraberce karşılık verdiler.

Kadın ertesi gün büroya gitmesi gerekip gerekmediğini sordu.

Bruno : "Bunun lafını etme şimdi."

Kol kola teras kapısından oturma odasına girdiler, içkisini içen şoför onları göstererek bağırdı: "Bakın, bakın, aşk denen şey hâlâ var!"

Satıcı kadın şoförün uzattığı parmağına vurarak: "Çocuk uyuyor."

Şoför söylediğini daha alçak sesle tekrarladı.

Franziska'nın koltuğuna yaslanmış oturan yayımcı dalmıştı; uyuyordu. Franziska dikkatle kalktı, şoförü elinden tutarak dansa kaldırdı, yanak yanağa.

Oyuncu, pencerenin önünde duran kadının yanma geldi.

Beraberce dışarıya bakıyorlardı, dışarıda fırtınalı havada yıldızlı gökyüzü pırıl pırıl aydınlıktı, yıldızların da arkasındaki uzaya vuruyordu yansıması. Bir süre sonra oyuncu: "O kadar uzak galaksiler vardır ki, ışıkları gökyüzünün kendi ışıltısından bile zayıftır. - Şu anda sizinle başka bir yerde olmak isterdim."

Kadın hemen cevap verdi: "Ne olur, beni projelerinize katmayın."

Oyuncu yüzüne öyle uzun baktı ki, sonunda kadın da onun yüzüne baktı. Birdenbire anlatmaya başladı: "Bir keresinde, hastanede yatıyordum, baktım çok yaşlı, hasta, ölesiye kederli bir kadın yanında duran hemşirenin elini okşuyor, ama sadece başparmağının tırnağını, habire hemşirenin sadece başparmağının tırnağım okşuyor. "

Birbirlerine bakmayı hâlâ sürdürüyorlardı.

Sonunda oyuncu: "Şimdi, birbirimize bakarken bugüne kadarki hayatımdaki engelleri, size karşı olan dikkatimi kısıtlayan birer eşik gibi gördüm, ardarda bir dizi eşik, aynı zamanda da, ancak yüzünüze bakmaya devam ettiğim için, bu engellerin birbiri ardınca nasıl anlamsızlaştıklarını, nasıl geriye bir tek sizin kaldığınızı yaşadım. Sizi seviyorum şimdi. Sizi seviyorum."

Bruno kıpırtısız oturuyordu; içiyordu sadece.

Satıcı kadın şoförün yerini aldı, Franziska’yla dans etmeye başladı.

Şoför biraz sallanıyordu; birkaç adım odadakilerden birine, birkaç adım öbürüne gitmeyi denedi; sonunda herkesten uzak bir kenarda durakaldı.

Bruno kendi kendine bir şiir söylüyordu.

"Bir pervane gibidir acı
Tek farkı, insanı alıp götürmez bir yere
Döner de döner habire ."

Franziska dans ederken güldü buna.

Oyuncu pencereden başını çevirip, okuduğunun güzel bir şiir olup olmadığım soran Bruno'ya baktı.

Yayımcı, gözleri kapalı, sanki şimdiye kadar sadece uyuyor gibi yapmışçasına: "Yayınevinin çıkacak ilk takvimine alıyorum." İçmekte olan şoföre baktı: "E, sarhoş olmuşsunuz siz." Bir çırpıda ayağa kalkıp: "Ben götürürüm sizi eve. Sahi, nerede oturuyorsunuz?"

Şoför "Aman, kalalım daha. Yarın nasıl olsa konuşmazsınız artık benimle."

Yayımcı: "Nereden biliyorsunuz siz beni?"

Satıcı, pencerede duran kadına yaklaşarak: "Çatı katımda ben de çoğu zaman pencerenin önünde dururum, sırf bulutları seyretmek için. Henüz hayatta olduğumu o zaman hissederim işte."

Saatine baktı; kadın hemen, Franziska'yla dans ederek yavaş yavaş önlerinden geçen yayımcıya: "Çocuğuna gitmesi gerekiyor."

Yayımcı Franziska'nın karşısında durup elini kalbinin altına koydu, satıcı kadının önünde eğildi.

Büyük ciddiyetle kadına: "Demek böylece gene gün ışığında görüşememiş oluyoruz!"

Kapıya yürüdüler, şoför arkalarından sendeleyerek, arabanın anahtarlarını şıkırdatarak geldi, yayımcı aldı anahtarları.

Kadın arkalarından kapıyı kapayıp odaya döndüğünde Franziska yalnız oturuyor, kısa sarı saçlarını çekiştiriyordu. Kadın Bruno'yla oyuncunun nerede olduğuna baktı, Franziska bir işaretle aşağıda, bodrumda olduklarını belirtti. Müzik bitmişti, masa tenisi toplarının sesi duyuluyordu. Franziska'yla kadın karşılıklı oturuyorlardı; rüzgâr terasta salıncaklı sandalyeleri oynatıyordu.

Franziska : "Satıcı kadın ve bebeği! Sen ve çocuğun! Yarın okul var gene! Aslında çocuklar içimi bunaltıyor benim. Bazan yüzlerinden okuyorum beni öldürmek istediklerini, sesleriyle, hareketleriyle. Öyle bir kargaşa içinde bağrışıyorlar, itişip kakışıyorlar ki insan boğulacak gibi, başdönmesinden ölecek gibi oluyor. Ne yararı vardır kuzum çocukların insana?"

Başını onaylar gibi eğmiş olan kadın bir süre sonra cevap verdi: "Belki, onlar olmasa hiç bilemeyeceğimiz birkaç şeyi daha düşünme olanağı çıkarmaları karşımıza."

Franziska'nın elinde bir kartvizit vardı: "Yayımcın giderken adresini tutuşturdu elime." Ayağa kalktı: "Şimdi ben bile yalnız olmak istiyorum artık."

Kadın kolunu Franziska'nın omuzuna koydu.

Franziska : "Böylesi bile daha iyi."

Açık kapının önünde, mantosu sırtında: "Ajanlarım var benim, kendi kendine konuştuğunu söylediler."

Kadın: "Biliyorum. Hem bu kendi kendime konuşmalar öyle hoşuma gidiyor ki, daha da abartıyorum."

Franziska bir aradan sona: "Kapa kapıyı. Üşüteceksin sonra." Yavaş yavaş sokağın ucuna doğru yürüdü, ağır ağır , başı öne eğik, bir eli arkasında sallanıyordu, sanki tıkabasa dolu bir alışveriş arabası çekiyormuş gibi.

Kadın, Bruno'yla oyuncunun bulunduğu bodruma indi. Bruno sordu: "Sona bir biz mi kaldık?"

Kadın başıyla onayladı.

Bruno : "Şu seti bir bitirelim de."

Büyük bir ciddiyet içinde oynuyorlardı; bu arada kadın, bodrumun soğuğunda kollarını kavuşturmuş onları seyrediyordu.

Üçü birlikte merdiveni çıktılar.

Girişteki gardropta Bruno giyindi; arkasından oyuncu da. Kolsuz kazağını giyerken önce başını yanlış delikten geçirecek oldu.

Kadın bunu fark etti gülümsedi.

Kapıyı açtı.

Bruno paltosunu giymişti bile; oyuncu da arkasından gelip Bruno'ya arabalı olduğunu söyledi.

Bruno bir süre önüne baktı, sonra cevap verdi: "İyi. Epey terledim çünkü."

Kadın kapıda duruyor, sokağın ucuna doğru yürürlerken ikisinin arkasından bakıyordu.

Bir ara durdular, sırtları kadına dönük, yan yana işediler . Sonra gene yürümeye başladıklarında hiçbiri sağ tarafta olmayı istemiyordu, sürekli yer değiştiriyorlardı.

Kadın eve döndü. Kapıyı kapayıp kilitledi. Bardakları, şişeleri mutfağa taşıdı; kül tablalarını boşalttı; bulaşığı yıkadı. Oturma odasında sandalyelere eski düzenlerini verdi; odayı havalandırdı.

Çocuk odasının kapısını açtı, içeride çocuk uykusunda döndü, bu arada Bruno'nun dikkatsizce kestiği bir ayak tırnağı yorganın iç yüzünü sıyırdı.

Aynanın önünde durdu, konuştu: "Kendine ihanet etmedin. Kimse de seni aşağılayamaz artık!"

Oturma odasında oturuyordu, bacaklarım bir başka sandalyeye uzatmış, şoförün bıraktığı resme bakıyordu. Kendine bir bardak viski doldurdu; kazağının kollarını sıyırdı. Kendi kendine gülümseyerek içinde oyun zarlarının olduğu meşin bardağı çalkaladı; arkaya yaslandı, sadece ayak parmakları kıpırdıyordu. Uzun zaman bütünüyle hareketsiz yattı, bu arada gözbebekleri gittikçe büyüdü, koyulaştı; birden fırlayıp bir kurşunkalem, bir kâğıt getirip bir resim çizmeye başladı: önce sandalyenin üstündeki ayaklarını, sonra ayakların arkasındaki odayı, pencereyi, gece boyunca

değişen yıldızlı gökyüzünü - her nesneyi bütün ayrıntılarıyla. Çalakalem değil, daha çok eli titreye titreye , beceriksizce çiziyordu. Saatler geçti kâğıdı elinden bırakana kadar. Uzun uzun baktı resme; sonra gene çizmeye başladı.

Günün aydınlığında terasta, salıncaklı sandalyede oturuyordu kadın. Ladinlerin tepeleri, arkasındaki pencerenin camında yansıyarak salınıyordu. Kadın sandalyede sallanmaya başladı; kollarını kaldırdı. Hafif giyinmişti, dizlerinde battaniye yoktu.

"Böylece herkes, her biri kendi usulünce, gündelik hayatını sürdürüyor, düşünerek ya da düşünmeden; her şey alışılmış yolunu izler görünüyor, her şeyin bir kumarmışçasına sallantıda olduğu o dehşetengiz durumlarda bile insan sanki hiçbir şey yokmuş gibi nasıl yaşar giderse, öyle ."

(Seçme Akrabalıklar)

GOETHE

PARİS, Kış ve Bahar 1976